

Nieuws uit

D'n Nieuwe Hof

DE JAARVERGADERING

EEN 'TINY FOREST'

IN JE ACHTERTUIN

WAAR GAAN "ONZE"

WILGENTENEN NAAR TOE?

AL VLINDERS GEZIEN

IN 2019?

MENSEN BEWUST MAKEN VAN
HET BELANG VAN BOMEN

Een interview met
Martijn Aarts

Bloeiende 'hoogstammen'
in de omgeving van Borgloon (Belgie)

LENTE 2019

IVN *instituut voor natuureducatie en duurzaamheid* is een organisatie van *vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een duurzame samenleving.*

Lidmaatschap

Vriend van IVN: € 15,00

Landelijk lidmaatschap: € 24,00 per jaar.

Landelijk gezinslidmaatschap €16.60 . Met het landelijk lidmaatschap steun je je eigen vereniging en het landelijk IVN. Vrienden ontvangen 4x per jaar de Natuurwijzer/In voor natuur

Leden ontvangen daarnaast het landelijk IVN-blad: Mens en Natuur.

Lidmaatschap jeugdleden: € 15,00 per jaar. **Lidmaatschap "oudere" jeugdleden: € 20,00 per jaar.**

U kunt het bedrag van het lidmaatschap overmaken op:

IBAN:NL19INGB 0001 6112 36 t.n.v. Penningmeester IVN VALKENSWAARD-WAALRE

BIC:INGBNL2A

Opzeggen van uw lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar .

Schriftelijk: J. van Heeswijk, Braambeslaan 15, 5552 PE Valkenswaard of: javanheeswijk@gmail.com.

Verandering van emailadres ook doorgeven bij J .van Heeswijk. Zie hierboven

De website van onze afdeling is: <http://ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre>

Natuureducatie Centrum D'n Nieuwe Hof,

Bosstraat 25, 5553 CK VALKENSWAARD, telefoon 040-201 83 95

BESTUUR

Voorzitter	functie vacant	
1e Secretaris	Anneke Droog Van Heemskerckstraat 18 tel: 040-2014727 E-mail: ivn.valkenswaard-waalre@live.nl	5554 PL Valkenswaard
2e Secretaris	functie vacant	
Penningmeester	Jan van Heeswijk Braambeslaan 15 tel: 040-2015307	5552 PE Valkenswaard
Leden	Jan Das Tonterstraat 18 tel: 040-2016075	5561 AN Riethoven
	Ad Baken Molenstraat 83 tel: 040-2015181	5554 JN Valkenswaard
	Gerrit Klitsie Geenhovensedreef 9 tel: 040-2046951	5552 BA Valkenswaard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 3
Activiteitenoverzicht	pag. 4
Voorwoord	pag. 5
Wist u dat.....	pag. 6
Huisgenoten	pag. 7
In memoriam Theo van Doesburg	pag. 8
Waar gaan “onze” wilgentenen naar toe?	pag. 9
Een “tiny forest” in je achtertuin	pag. 10
Cursus Natuur en Gezondheid	pag. 11
Waterschapsverkiezingen, stemmen is koers bepalen!	pag. 12
Archeologie in Kempen- en Peelland.	pag. 13
Opening “Kom kijken op de hei”	pag. 14
Mensen bewust maken van het belang van bomen, gesprek met Martijn Aarts	pag. 16
Welkom of niet, de wolf komt	pag. 17
Werkgroepenoverleg d.d. 20.11.2018	pag. 19
Al vlinders gezien in 2019 ?	pag. 34

Algemene Leden Vergadering

Uitnodiging Algemene Leden Vergadering	pag. 21
Notulen ALV d.d. 25 april 2018	pag. 22
Algemeen jaarverslag 2018	pag. 23
Balans 1-1-2019	pag. 24
Financieel overzicht	pag. 25
Van de bestuurstafel	pag. 26

Jaarverslagen

Website	pag. 27
Tuinwerkgroep	pag. 28
IVN Riethoven	pag. 29
Vlindertuin Waalre	pag. 30
Publiekswandelingen en andere Natuurbelevingsactiviteiten	pag. 32
Milieuwerkgroep Aalst-Waalre	pag. 33
Natuurwerkgroep Malpie	pag. 35
Natuurwerkgroep Waalre	pag. 36
Vogelwerkgroep	pag. 37
Uitleen Projecten	pag. 38
Bomenwerkgroep	pag. 39
Scholenwerkgroep Aalst	pag. 40
Wandelingen Woldersven	pag. 41
Natuurwerkgroep Valkenswaard	pag. 42
Werkgroep wandelroutes	pag. 43
Schoolproject	pag. 44
Jeugd-IVN Valkenswaard-Waalre	pag. 45
Redactie	pag. 46

Activiteitenoverzicht

Lente 2019

Woensdagochtend:

Elke woensdagmorgen is een vast aantal werkgroepen in en rond D'n Nieuwe Hof actief: dit zijn De Tuingroep, Vogelwerkgroep, Leskisten werkgroep en van af 13 februari ook de Schoolgidsen voor schoolbezoeken elke dag tot aan de grote vakantie.

Jeugd-IVN

Voor de bijeenkomsten van de diverse groepen zie de data op de website

"<http://www.ivn.nl/afdelingen/valkenswaard-waalre>".

Vlindertuin Waalre:

Elke eerste woensdagmiddag van de maand is er een rondleiding vanaf 14.00 uur.

De dinsdagmorgen en woensdagmiddag zijn de vaste data, waarop mensen aanwezig zijn.

Vlindertuin Riethoven:

De vlindertuin Riethoven is alle dagen toegankelijk. De leden van de werkgroep zijn elke zaterdagmorgen aanwezig voor onderhoud van 11.00 tot 12.30 uur.

Wandelingen voor groepen kunnen worden aangevraagd bij een van de leden van de werkgroep op zaterdagmorgen in de Vlindertuin.

Schoolproject:

Het nieuwe schoolproject **"Kom kijken op de Hei"** is op 13 februari 2019 geopend en wordt tot en met november bezocht.

Publiekswandelingen:

Zondag 10 maart, 14.00 - 16.00 uur

Themawandeling **"Loonlandschap en zijn cultuur"**.

Zondag 14 april, 8.00 uur - 11.00 uur

Vogelwandeling in de Malpie **"Op zoek naar de Blauwborst"**.

Zondag 28 april, 14.00 - 16 uur

Aalsterheide wandeling.

Zondag 12 mei, 07.00 uur - 10.00 uur

Vogelwandeling in het (Leenderbos/Oasegebied) **"Zijn alle vogels weer terug?"**

Zondag 26 mei, 10.00 - 12.00 uur,

Wandeling in Dommelen/Zuid **"Op zoek naar voorjaarsbloeiers"**

Voor verdere gegevens: zie de informatie in de wandelfolder 2019

Vogelwerkgroep:

Elke eerste dinsdagavond van de maand, is er een bijeenkomst van de leden van de werkgroep.

Natuurwerkgroep Malpie:

De werkzaamheden van de Natuurwerkgroep Malpie starten weer in september.

Natuurwerkgroepen Waalre en Valkenswaard:

Wilt u deelnemen aan deze activiteit op de zaterdagochtenden, neem dan contact op met Wim van Stipdonk of Ben Putman voor Waalre (040 22 16573 of 040 22 15000) of met Wim van Amelsvoort voor Valkenswaard (040 20 42979)

Lezing!

Op donderdag 9 mei a.s. is er om 20.00 uur een lezing over **"De Kempen"** in D'n Nieuwe Hof

Valkenswaard, 1 maart 2019

Voorwoord

Beste IVNer,

Wat vliegt de tijd, het is alweer maart 2019 en in mijn gevoel heb ik het vorige voorwoord pas gisteren gemaakt. Maar ja, zo gaat het nu eenmaal. Het is nog winter en we willen zo graag naar de lente. Wij kijken uit naar de crocussen .

Door de werkgroepen wordt heel wat werk verzet en op de woensdagochtend is het hier soms een dolle boel. Er wordt vaak bijgepraat en gelachen maar zo merk je wel hoe hard er door de mensen gewerkt wordt en dat er aandacht voor elkaar is.

De algemene ledenvergadering krijgt in deze uitgave alle aandacht met verslagen van alle werkgroepen.

Het bestuur is nog steeds zoekende naar een voorzitter, penningmeester en secretaris. Het valt niet mee iemand bereid te vinden die deze taak wil over nemen. We zitten echter niet stil en gaan volop door met de jacht op de juiste mensen

Na de opening van het nieuwe school project "Kom eens kijken op de Hei" loopt het hier weer vol met schoolklassen wat ook weer sfeer bepalend is . Leuk om de kinderen zo met plezier te zien leren.

Ook komen wel eens groepen van andere plaatsen hier een kijkje nemen en zeggen dan dat ze zouden willen ook zo'n fijn onderkomen te hebben. Wij zijn er dan ook trots op dit te kunnen laten zien, een opstekertje en je krijgt er zelf weer een frisse kijk van op wat we hebben.

Bij het volgende voorwoord hoop ik dat het weer lekker weer is en iedereen volop van de lente kan genieten.

*Namens het bestuur,
Anneke Droog, secretaris*

*Namens het bestuur:
Anneke Droog secretaris*

Wist u dat?

- De sterrencursus van start is gegaan met zoveel cursisten, dat we er twee groepen van moesten maken, dus de cursus twee keer wordt gegeven.
- Dat de Algemene Leden Jaarvergadering wordt gehouden op woensdag 24 april 2019 om 19.30 uur.
- De opening van het nieuwe schoolproject “Kom kijken op de Hei” op woensdag 13 februari is verricht door de wethouders Alexander Holstein uit Waalre en Mieke Theus uit Valkenswaard en dat de opening druk bezocht was.
- Dat woensdag 13 maart 2019 weer de jaarlijkse boomfeestdag wordt gehouden en dat er weer vele boompjes geplant worden door de schooljeugd in Valkenswaard en Waalre.
- Dat in ons gebouw de toiletbrillen vervangen zijn zodat het er weer fris uitziet.
- Dat ook in de wintermaanden in de tuin de nodige voorbereidingen voor de lente worden gedaan, zodat iedereen die op bezoek komt ervan kan genieten.
- Dat er met enige regelmaat verenigingen van buiten de Gemeente hier op bezoek komen en ons feliciteren met zo'n mooi onderkomen.,
- Dat er op donderdag 9 mei een lezing wordt gehouden over de Kempen. De toegang is gratis. Wel zetten wij een spaarpotje neer voor donaties.
- Dat we dit jaar weer flink uit de voeten kunnen met:
 - Op zondag 10 maart een wandeling door het Loon met het thema: “Loonlandschap en zijn cultuur”
 - Op zondag 14 april de Aalsterheidewandeling.
 - Op zondag 12 mei in het Leenderbos/Oase gebied een wandeling met het thema: Zijn alle vogels terug?
 - Op zondag 26 mei met een wandeling Dommelen/zuid met thema: “Op zoek naar voorjaarsbloeiers”.
 - Op zondag 9 juni bij de Natuurpoort Achelse kluis een wandeling met het thema: “Kom mee naar buiten voor de Wielewaal”
 - Op zondag 16 juni de Tongelreepdalwandeling met thema: “Beek en boer”.
- Er in en rond Valkenswaard nog genoeg plekjes zijn om volop van de natuur te kunnen genieten.

Anneke Droog

Tineola biselliella

De aanleiding tot het maken van de bijgevoegde verzameling was een gaatje in een warme wollen trui. De mogelijkheid bestond dat dit het gevolg was van ongeoorloofde vraat door een larve van de kleermot. Dan wordt het weer eens duidelijk hoe weinig eigenlijk bekend is over het geheime leven van deze onprettige gasteters. Enig speurwerk is wel nodig om daar een iets beter inzicht in te krijgen.

Ondertussen is er grote kans af te dwalen in de wereld van de al dan niet vaak gesignaleerde andere gasten. Er opent zich daarbij een heel scala van mogelijke huisgenoten die soms duidelijke schade veroorzaken. Anderzijds zijn er diverse soorten die een onopvallend leven als gast lijden zonder waarneembare schade aan onze have en goed toe te brengen.

Het bijeen zoeken van mogelijke medebewoners brengt al gauw een enigszins onverwacht lange lijst tot stand van minstens 40 categorieën. Het KAD oftewel Kennis- en Adviescentrum Dierplagen in Wageningen brengt gelukkig daarover een goed bereikbare basis van informatie. Nadere informatie vereist wel enig verder zoekwerk. In dit geval dus aangaande de kleermot (*Tineola biselliella*). Dan biedt tegenwoordig het internet een hele reeks van mogelijke bronnen voor nadere gegevens. Wikimedia met Wikipedia Commons verschaffen aardig wat bijzonderheden, in het Engels weliswaar, maar desgewenst ook in een gebrekkige Nederlandse vertaling. In ieder geval is er een overdaad aan afbeeldingen beschikbaar om nader kennis te maken met de verschijningsvorm van de vernielende kleermot.

Dan wordt meteen duidelijk dat deze ongewenste gast een lichtbruin miniatuur

Huisgenoten

nachtvlindertje is van slechts 10-15 mm. De wittige larve en het witte ovale eitje zijn navenant nog veel kleiner van formaat. Vandaar het probleem van het waarnemen en opzoeken van deze belager. Pas als er gaten gevonden zijn worden we gewaarschuwd. Dan is het wel tijd maatregelen te nemen! Ook daarvoor kan het KAD de nodige adviezen verstrekken. Als de ouderwetse middeljes uit de familie niet blijken te helpen.

Inwoners – Verstekeligen – Indringers – Plaagdieren

Muis

Spin

Franjestaarten : Zilvervisje (*Lepisma saccharinum*); Ovenvisje (*Thermobia domestica*); Papiervisje (*Ctenolepisma langicaudatum*)

Mug- Steekmug (Culicidae)

Vlieg- Kamervlieg (Muscidae), Bromvlieg (Calliphoridae)

Pissebed

Vlo (Siphonaptera)

Kleermot (*Tineola biselliella*)

Huisboktor (*Hyloterpes bajulus*)

Bacterie

Virus

Bij

Wesp

Lieveheersbeestje (Coccinellidae)

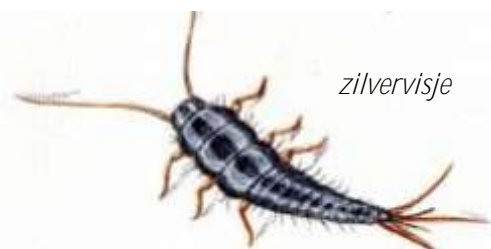
Ringworm (Annelida)

Langpootmug (*Tipula*)

Bedwants (*Cimex lectularius*)

Bladluis

Schaamluis (*Phthirus pubis*)

zilvervisje

boktor

Stofluis (Psocoptera)
Mier
Tapijtkever (*Anthrenus verbasci*)
Broodkever (*Stegobium paniceum*)
Houtwormkever (*Anobium punctatum*)
Veranderlijke Boktor (*Phymatodes testaceus*)
Loopkevers
Motmugjes (*Psychodidae*)
Zwaluwswants (*Oeciacus hirundinis*)
Duizendpoot (*Chilopoda*)
Mijt
Rups
Springstaart (*Collembola*)
Teek (*Ixodes ricinus*)
Kakkerlak (*Blattella*)
Gaasvlieg
(*Chrysopa carnea*)
Pissebed (*Porcellia scaber*)
Oorworm (*Forticula auricularia*)
Fruitvliegje (*Drosophila*)
Naaktslak
Vlinder
Thrips
Witte Vlieg

Jan van Twisk

In Memoriam
Theo van Doesburg.
18-4-1937 13-1-2019

Zaterdag 19 januari hebben we, na een indrukwekkende afscheidsdienst, Theo begraven op de mooie natuurbegraafplaats Schoorsveld bij de Strabrechtse heide. Theo was een echte natuurmens, een mensenmens

Zijn betrokkenheid bij de Wereldwinkel, Vluchtelingenwerk, Scouting, IVN met de Natuurwerkgroep, was een voorbeeld voor velen. Theo was enige jaren bestuurslid bij IVN Valkenswaard-Waalre en had mede de leiding bij de houtwallenwerkgroep Waalre.

Theo werd getroffen door de ziekte van Parkinson en nierfalen en woonde de laatste jaren in Peppelrode, waar hij goed werd verzorgd.

Zijn betrokkenheid bij de natuur bleef en we herinneren ons zijn bezoek vorig jaar, waarvan hij erg genoot, toen we aan het werk waren aan het Gemeentehuisven en hij met zijn vrouw Else logeerde in het vakantiehuis Wolders Ven.

We wensen zijn vrouw Else, zijn twee dochters en vier kleinkinderen sterkte toe en veel mooie herinneringen aan Theo.

Wim en Bep van Stipdonk

Waar gaan onze wilgentenen naar toe?

Beste IVN'ers,

Afgelopen zaterdag hebben we wilgen geknot aan de Gorloop in Aalst. Er zijn die dag veel vragen gesteld wat er met die wilgentenen gaat gebeuren. In deze mail zal ik dat uitleggen.

Big Mama is de bijnaam van een meerval van ruim 2,5m lengte. Zij zwemt met haar familie rond op de achterste plas van de Kempervennen in Westerhoven. Totaal zijn er ongeveer 6 grote en een aantal kleinere meervallen. Aan deze plas ligt de duikbasis van DiveCompany. De meervallen zoeken in de warmere maanden beschutting, liefst onder takken. Met medewerking van vrijwilligers van duikvereniging Eurodiving (waar ikzelf ook lid van ben), hebben we een beschermde "habitat" (leefomgeving) gemaakt. Deze bestaat uit een drijvend vlot, bedekt met wilgentenen. Hieronder kunnen de meervallen veilig schuilen, zonder te hoeven vrezen voor vishaken in hun lijf. Dit is al jaren een enorm succes en ze laten zich niet verjagen door de honderden duikers

die op enkele decimeters voorbij zwemmen. Dit is voor de duikers spectaculair en ze komen dan ook van verre hiernaar kijken. Zelfs vanuit het buitenland.

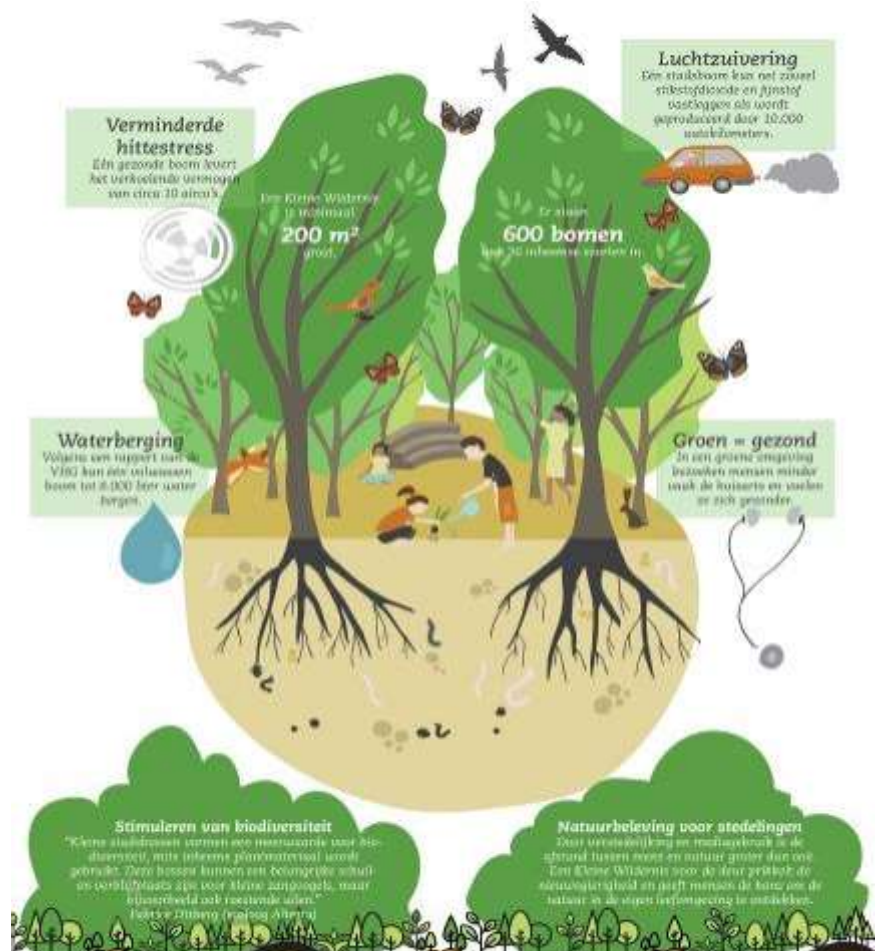
De wilgentenen lopen uit en vormen op die manier in de zomer een prachtig groen drijvend eiland (van ca 4 meter breed en 15 meter lang). Er liggen nu 2 vloten en we gaan er nog 2 bij bouwen. Hiervoor worden de wilgentakken van afgelopen zaterdag gebruikt. Hieraan hebben jullie nu bijgedragen. Hierbij wat foto's om jullie een indruk te geven.

*Jos Hulshof,
duikvereniging Eurodiving*

De wilgentenen worden bevestigd

Een Tiny forest in je achtertuin?

Een Tiny Forest is een dichtbegroeid, inheems bos, ongeveer ter grootte van een tennisbaan. Waar het via de bekende bosbouwmethodes vaak jaren duurt om volwaardige bossen aan te leggen, zorgt de bijzondere plantmethode bij een Tiny Forest ervoor dat bomen snel groeien en dus snel zichtbaar resultaat wordt geboekt. Een Tiny Forest is een prettige plek voor vlinders, vogels, bijen en andere kleine zoogdieren, maar ook voor mensen. Kinderen leren in het buitenlokaal van een Tiny Forest over de Nederlandse natuur en buurtbewoners krijgen de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten op een prettige en gezonde plek.

Wil jij een Tiny Forest in jouw achtertuin aanleggen? Of samen met de IVN-afdeling op een stuk beschikbare grond? IVN zoekt 50 particulieren (of stichtingen of verenigingen) die zelf een Tiny Forest willen aanleggen in de tuin (of op eigen grond), om zo ruimte voor biodiversiteit te creëren. Deze 50 particulieren laten zien hoe leuk én gemakkelijk het is om zelf iets te doen voor de biodiversiteit en klimaatverandering.

Diverse particulieren, waaronder Karin van Toor van IVN-afdeling Rijk van Nijmegen,

zijn in eigen achtertuinen aan de slag gegaan. Zo zijn op eigen initiatief inmiddels vier particuliere Tiny Forests aangeplant. Dit soort initiatieven juichen we toe en gaan we de komende twee jaar actief ondersteunen.

IVN stelt een handboek, online instructievideo's en een bedrag van € 1.000,- beschikbaar voor 50 particulieren. Hiernaast volgen zij een cursus Tiny Forest aanleg. Met dit do-it-yourself-pakket en de cursus als onderbouwing leggen 50 particulieren een Tiny Forest aan in hun eigen achtertuin. We nodigen hen vervolgens uit om mee te doen aan publiekscampagnes en om de biodiversiteit van hun Tiny Forest te monitoren.

Dit voorjaar selecteren we de eerste 25 particulieren die in het najaar van 2019 gaan planten. In het voorjaar van 2020 selecteren we opnieuw 25 particulieren. Kijk voor meer informatie, de selectiecriteria en om je aan te melden (tussen 15 april en 16 juni) op: www.ivn.nl/tinyforest/achtertuin

Heb je vragen of ideeën? Laat het ons weten via tinyforest@ivn.nl

Cursus natuur en gezondheid

Naar buiten

Frisse buitenlucht en beweging is gezond voor iedereen, daar hoeven we niet meer over te discussiëren. Ook is het een gegeven dat veel mensen nauwelijks nog in de natuur komen. En dat terwijl de natuur voor ons zoveel goeds te bieden heeft! Tal van onderzoeken hebben de heilzame werking van natuur aangetoond. Buiten zijn is goed voor het humeur en de algehele gezondheid. Een natuurlijke omgeving vermindert stress, verbetert de concentratie en nodigt bovendien uit tot bewegen. Hoogste tijd om ook via IVN mensen te laten ervaren hoe gezond natuur is.

Voor wie

De cursus is bedoeld voor actieve IVN vrijwilligers, of leden die graag actief zouden willen worden, met belangstelling voor het thema natuur en gezondheid. De deelnemers hoeven geen ervaring te hebben met het organiseren van activiteiten op dit gebied of werkzaam te zijn binnen de zorg. Mocht dat wel het geval zijn dan is dat mooi meegenomen.

Waarom

Natuur & Gezondheid is de laatste jaren een steeds belangrijker thema geworden binnen IVN. Er komen steeds meer activiteiten en projecten op dit gebied, maar een cursus voor vrijwilligers die (willen) werken met dit thema ontbrak. Dit is de eerste IVN-cursus op het gebied van Natuur & Gezondheid, erop gericht om enthousiaste vrijwilligers handvatten te geven voor het opzetten van activiteiten. Er zijn volop praktische tips, gebaseerd op

eerdere ervaringen vanuit IVN (afdelingen).

Doel

Deelnemers leren in deze korte cursus:

- wat er bekend is over natuur en gezondheid en de zorg, op welke manier IVN hier iets in doet;
- hoe ze een activiteit op het gebied van natuur en gezondheid kunnen uitdenken;
- hoe ze een activiteit op het gebied van natuur en gezondheid kunnen opzetten en uitvoeren;
- oefenen met het proces van uitdenken, opzetten en uitvoeren van een activiteit en het geborgd aanbieden ervan.

Na het volgen van deze cursus heeft elke deelnemer een activiteit rondom natuur en gezondheid ontwikkeld en gehouden of heeft de handvatten om dit te doen.

Praktisch

De training bestaat uit drie middagen, in de tussenliggende periodes ga je aan de slag met het geleerde. De cursus is gratis en wordt begeleid door José de Jonge. Na opgave ontvang je ongeveer een week voor de start van de cursus een programma en nadere informatie.

Je kunt je aanmelden op: <https://www.ivn.nl/provincie/noord-brabant/aanmelden-cursus-natuur-en-gezondheid>.

Marieke Wingers
IVN Brabant

Data:	29 maart, 19 april en 17 mei 2019
Tijd:	13.30 – 16.30 uur
Locatie:	Natuurmuseum Brabant, Spoorlaan 434, 5038 CH, Tilburg .
Voor wie:	IVN-ers die (meer) activiteiten op het gebied van natuur en gezondheid willen ontwikkelen en uitvoeren
Kosten:	Gratis

Waterschapsverkiezingen Stemmen is koers bepalen

Op 20 maart kunt u weer twee keer stemmen, voor de Provinciale Staten Noord-Brabant en voor het bestuur van Waterschap De Dommel. Wij willen jullie graag informeren over het werk van het waterschap, de vraagstukken waar we voor staan en wat er te kiezen valt. Mado zit in het algemeen bestuur van het Waterschap De Dommel en staat op de Kieslijst voor Water Natuurlijk op plaats 1 als lijsttrekker.

Het waterschap is verantwoordelijk voor schoon, voldoende en veilig water. Waterschappen staan voor grote uitdagingen zoals klimaatverandering, de energietransitie en herstel van biodiversiteit. Waterschappen hebben door maatregelen in het verleden (gericht op snelle afwatering) mede bijgedragen aan dat we kwetsbaar zijn voor klimaatverandering en we zorgen hebben over de natuur in onze omgeving.

Het mooie van waterschappen is dat ze ook een deel van de oplossingen ervoor in handen hebben. Het waterbeheer in onze leefomgeving kan ook anders: duurzamer en klimaatbestendiger. Maar daar moet dan wel een meerderheid van het bestuur voor besluiten! Inwoners hebben dus op 20 maart de kans voor verandering te kiezen, voor mooi en gezond en toekomstbestendig water in de eigen omgeving. Die kans wil je niet missen toch? Een kleine moeite voor een groot verschil.

Water Natuurlijk is de waterschapspartij voor inwoners, natuur en landschap. Water verbindt en geeft plezier. In het waterschap gaan wij zorgen voor voldoende en schoon water.

Onze beken zijn armer geworden aan soorten vissen en insecten door verontreinigingen en het rechttrekken in het verleden voor een snelle waterafvoer. Water Natuurlijk staat ervoor om ze weer te laten slingeren en voor voldoende schoon water te zorgen. Dat is goed voor bos- en natuurgebieden, de biodiversiteit en voor duurzaam agrarisch grondgebruik. We ondersteunen natuurinclusieve - en kringlooplandbouw. Langs een mooie, natuurlijke beek in een groen buitengebied kun je als wandelaar, fietser of visser genieten van de pracht van Brabant en onze prettige leefomgeving.

Water Natuurlijk ziet de natuur als drijvende kracht voor de inrichting van waterlopen en beekdalen. Met gemeenten en bewoners zorgen we voor meer ruimte voor waterberging in dorpen en steden zodat hittestress in de zomer wordt beperkt. Zo voorkomen we wateroverlast van hoosbuien en blijft er voldoende grondwater in de bodem voor in droge periodes.

Mado Ruys is al vele jaren actief voor het waterbeheer, zowel in het werk bij Rijkswaterstaat als voor het waterschap. Een jaar geleden heeft ze voor onze afdeling een informatieavond gegeven over het onderwerp “Beken en Klimaatverandering”. Ze zit nu 4 jaar als duofractievoorzitter in het algemeen bestuur van Waterschap De Dommel. “Onze natuur en omgeving vereist dringend actie. We moeten het water langer vasthouden in het gebied. Met bewoners en gebruikers in het landelijk gebied moeten we samenwerken voor een klimaatrobuust watersysteem en vruchtbare bodems. Gezamenlijk investeren in duurzaam waterbeheer loont. Duurzaamheid is op langere termijn goedkoper”.

Voor verdere informatie zie:

<https://www.waternatuurlijk.nl/de-dommel/programma-wn>

Emile Weijters en Mado Ruys

Archeologie in Kempen- en Peel- land en het groeiende enthousiasme voor ons verleden

Lezing door
Ria Berkvens op
donderdag 9 mei a.s., in
D'n Nieuwe Hof
aanvang 20.00 uur

Korte toelichting op mezelf: Ria Berkvens (1970) studeerde Klassieke en provinciaal Romeinse archeologie aan de Universiteit van Nijmegen. Van 1999 tot 2007 was zij werkzaam bij de gemeente Breda, waarvan de eerste jaren als projectleider van het grootschalig archeologisch onderzoek Breda-West en sinds 2003 als gemeentelijk archeoloog. Sinds 2007 werkt zij als regio-archeoloog bij de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (voorheen de Milieudienst van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven). In die hoedanigheid heeft ze veel archeologische verwachtings- en erfgoedkaarten opgesteld voor gemeenten in Zuidoost-Brabant met daaraan gekoppeld: erfgoedbeleid. Maar bovenal coördineert zij vrijwel alle archeologische onderzoeken in de regio en weet ze wat de resultaten hiervan zijn.

Korte samenvatting van de lezing

Titel "*Archeologie in Kempen- en Peelland. En het groeiende enthousiasme voor ons verleden*", een verhaal over de archeologische rijkdommen van Waalre en de regio.

Tijdens de lezing wordt ingegaan op de archeologische onderzoeken in Zuidoost-Brabant, die sinds de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg in 2007, flink in aantal zijn toegenomen. Wat hebben deze aan nieuwe vondsten aan inzichten in ons verleden opgeleverd. Het grote aantal Malta-onderzoeken maakt het langzamerhand duidelijk dat het nederzettingssysteem een grotere verscheidenheid en dynamiek kent dan eerder werd verondersteld. Zo zouden in de Brons- en IJzertijd woonerven regelmatig zijn verplaatst binnen een nederzettingsterritorium, mogelijk aansluitend op de dynamiek van een raatakkersysteem. Tot in de late ijzertijd zwierven de boerderijen tussen de akkers terwijl gedurende de Romeinse tijd sprake is van meer plaatsvasten en meer hiërarchisch georganiseerde nederzettingen. Klopt dit beeld ook voor Zuidoost-Brabant? En waar bestond zo'n erf dan uit?

In de middeleeuwen zouden nederzettingen op de hogere delen van dekzandruggen worden verlaten of verplaatst naar de nu nog bestaande dorpskernen aan de randen van beekdalen. En werden er nieuwe steden gesticht in de nabijheid van bestaande kastelen (Eindhoven, Helmond). Er wordt uitgegaan van een relatief snel proces waarbij ingrijpende veranderingen plaatsvonden op economisch en politiek vlak met als resultaat reorganisatie van grootgrondbezit, de aanleg van omvangrijke akkercomplexen en verplaatsing van nederzettingen. Maar klopt dit beeld nog steeds?

Aan de hand van de recente archeologische onderzoeken in de regio, in combinatie met beeldmateriaal en reconstructies, zal op bovenstaande vragen worden ingegaan en zal een actueel beeld worden geschetst van het dagelijks leven van de mensen die hier in een verleden woonden en hoe ze het landschap gebruikten en inrichtten.

Na veel doorlezen, opzoeken en veranderingen aanbrengen, na een likje verf hier en daar, was de projectgroep scholenwerk er weer klaar voor: de vernieuwde tentoonstelling 'Kom kijken op de hei' kon gepresenteerd worden. Alle posten zagen er weer fris en aantrekkelijk uit. Eén post zelfs met een compleet nieuw thema: Heidespinsels (over spinnen op de hei).

Ruim voor 9 uur stroomde D'n Nieuwe Hof al vol met genodigden en mede-IVN'ers uit Valkenswaard, Waalre en Riethoven. Ook waren er gasten van verder weg. Het was een gezellig geroezemoes.

Namens het bestuur opende Anneke Droog de bijeenkomst. Daarna kwamen wethouders uit Waalre en Valkenswaard (Alexander van Holstein en Mieke Theus) aan het woord. Ze haalden hun eigen natuurherinneringen op en vertelden hoe belangrijk natuurbeleving voor kinderen is. Als afsluiting van het officiële gedeelte mochten zij de openingshandeling verrichten. Dat was een ludieke stunt. De beide wethouders moesten om de beurt een pluizig bijtje tegen een spinnenweb gooien, dat gemaakt was van duct tape. Toen er na enkele pogingen een bijtje bleef plakken, zeilde vanuit een verborgen plekje een enorme spin naar beneden! Heel leuk bedacht!

Vervolgens toonde een Powerpointserie ons verschillende facetten van de heide met prachtige foto's van werken op de heide, van de verschillende soorten heide, waar heide het liefste groeit. Ook de beestjes die daar leven kwamen aan bod, zoals de mestkever, de mierenleeuw, de bijenwolf en het gentiaanblauwtje, en niet te vergeten de bijen! Dit jaar zijn de spinnen, die op de heide leven, eens onder de loep genomen. Wat zijn het er veel, en wat hebben ze allemaal hun ei-

Post 1 "kom kijken op de hei"

gen specifieke gedrag en verstopplekjes! En lang niet alle spinnen maken een web. Ze kunnen wel allemaal een draad spinnen. De *wespspin* bijvoorbeeld, die zo'n mooi zigzag patroon in haar web heeft. Of de *wolfspin*, die haar eitjes aan haar achterlijf met zich meedraagt. En de *doolhofspin*, die een prachtig holletje maakt van spindraden, en daarin wacht tot er een prooi voorbij komt wandelen.

Het is traditie dat er op de openingsochtend zelfgebakken koek bij de koffie is ... net zoals het traditie is dat aan het eind van de ochtend de schalen leeg zijn. Dat is ook bij 'Kom kijken op de hei' gelukt.

De nieuwwe post 4: "Heidespinsels". Marie-Louise geeft uitleg

Veel bezoekers hebben de kans gegrepen om de posten op hun gemak te bekijken, en de spellen uit te proberen.

In de 5 posten komen de volgende onderwerpen aan de orde:

1. *Werken voor hei en ven*
Verval van hei en ven in Nederland en de werkzaamheden om deze te behouden
2. *Rovers op (het) pad*
Allerlei roofzuchtige insecten die holletjes in het zand maken
3. *Blij met hei*
Waarom ergens struikhei of dophei kan groeien
4. *Heidespinsel*
Spinnen op de hei en hun levenswijze
5. *Mmm ... lekker snoepen!*
Dieren, planten en schimmels die van de hei leven

De projectgroep kon na het opruimen met een heel tevreden gevoel terugkijken op de ochtend. Nog even en de eerste schoolklassen stromen binnen. Hopelijk genieten ze net zoveel van dit project als wij genoten hebben.

Willeke Stouten

Er zijn altijd veel mensen betrokken bij zo'n schoolproject. Mensen die spellen maken, mensen die het timmerwerk op zich nemen, en mensen die goed kunnen schilderen. Dit schilderij van struikhei met spinnenwebben oogste veel lof!

Mensen bewust maken van het belang van bomen Gesprek met Martijn Aarts

In 2018 maakte Martijn deel uit van de docentengroep, die de Bomencursus verzorgde. Als lid van de Bomenwerkgroep was hij gevraagd om zijn aandeel hierin te leveren. Met veel plezier heeft hij dit gedaan. Inmiddels is hij een lezing aan het voorbereiden over Boomveiligheid met een theoretisch en praktisch gedeelte, waarover later meer...

Martijn, 24 jaar, en daarmee onze jongste cursusleider, is werkzaam als boomverzorger bij een hoveniersbedrijf, dat zich bezig houdt met alles wat betreft bomen. Aan de Helicon in Eindhoven doet hij de vervolgopleiding boomadviseur, die de mogelijkheid geeft tot adviseren over onderhoud van bomen, veiligheid en andere vraagstukken betreffende bomen.

Als lid van de landelijke Bomenstichting was Martijn al betrokken bij de monumentale bomen. Via de Stichting kwam hij bij het IVN Valkenswaard/Waalre terecht in de Bomenwerkgroep. Deze probeert de monumentale en waardevolle bomen in onze omgeving te signaleren, die behouden moeten blijven. Het kunnen bomen van particulieren of de gemeente zijn. De bomen, die al op de lijst staan, worden in de gaten gehouden. Dat houdt in, dat de werkgroep de wijken van Valkenswaard, Dommelen en Borkel en Schaft verkent en kijkt of de bomen er nog goed en gezond bij staan. Ook wordt bekeken of er eventueel nieuwe bomen zijn, die als bijzondere boom aangemerkt kunnen

worden. Daarnaast ondersteunt en helpt de werkgroep in enkele gevallen de gemeente met vraagstukken betreffende het bomenbestand. Kapvergunningen van bijzondere bomen worden bijvoorbeeld gedeeld met de werkgroep.

Als voorbeeld noemt Martijn de populieren bij de Kinderboerderij (De Kleine-Meer), die te oud zijn. De veiligheid van de bezoekers en de gebouwen komt hiermee in gevaar. Jammer, dat ze verdwijnen, maar gelukkig komt er nieuwe aanplant. Daar zorgt de gemeente voor.

Het is de bedoeling om in de toekomst als Bomenwerkgroep naast het verkennen en beschermen van de waardevolle en monumentale bomen ook mee te werken aan cursussen en lezingen. Alles wat een raakvlak heeft met het IVN en bomen kan tot het takenpakket van de bomenwerkgroep behoren. **“Kennis, beleving en educatie.”**

“ Ik vind het leuk om hier mee bezig te zijn. Er is een inhaalslag te maken en we kunnen niet al onze taken volledig uitvoeren, omdat we te weinig mensen hebben in de werkgroep. Een maatje erbij zou prima zijn!” aldus Martijn.

Het valt hem op, dat mensen vaak bang zijn voor grote bomen in hun omgeving. Als boomadviseur controleer je de toestand van de boom, de plaats waar hij staat, de ruimte onder en boven de grond. Soms is het wegnemen van takken al voldoende om de veiligheid te garanderen bij een verder gezonde boom. **“Mensen willen geen rommel van bomen, hoewel ze die wel leuk vinden. Ook dan probeer je ze bewust te maken van het belang van bomen voor onze leefomgeving!”** Over de lezing, die hij wil geven over Boomveiligheid zullen we zeker nog horen. En een nieuwe Bomencursus staat er ook aan te komen. Met dank aan Martijn!

Annelies Theeuwes

Laten we van Nederland een wolf-veilig en een wolf-vriendelijk land maken. Uiteindelijk heeft de komst van de wolf alleen maar voordelen.

Kers op de taart

Bosbeheer laat zich, ondanks de minder positieve verschijnselen van de wolf, toch positief uit over de terugkomst van de wolf. "Als natuurbeschermer zie ik het als de kers op de taart van het natuurbeheer van de laatste dertig jaar. We hebben allerlei natuurgebieden aan elkaar geknoopt, zodat dieren vanuit het buitenland hier naartoe kunnen verplaatsen. Ja, dan zijn wij hier gewoon heel erg blij mee."

Deze uitspraak is van Mari de Bijl, in het Eindhovens Dagblad.

Het volgende artikel gaat over de wolf. Het is genomen uit het Dagblad van het Noorden, met goedvinden van Werner Brinkhof, de auteur.

De wolf lijkt zich op dit moment, na afwezigheid van bijna anderhalve eeuw, definitief te vestigen in Nederland. Er zijn mensen die dat toejuichen en er zijn mensen die dat verafschuwen. Vanwaar die tegenstellingen? Laat ik, voorstander van de terugkeer van de wolf in ons land, de tegenstanders de aftrap gunnen.

Voor velen van hen, met name (schapen) boeren en jagers, is die terugkeer een bedreiging. Het is inderdaad zo dat er in de afgelopen jaren schapen zijn doodgebeten door wolven, en dat is voor schapenboeren te betreuren. Ik zou het ook niet kunnen aanzien dat dat gebeurt met dieren waar ik mij met hart en ziel voor zou inzetten. Vraag is wel waarom er de afgelopen jaren nooit zo'n commotie is ontstaan

op het moment dat er schapen werden dood gebeten door honden. En in veel grotere aantallen.

Papierwerk

Boeren hebben een hekel aan de omvang van de regelgeving die er, mede vanuit Europa, is ontstaan rond de bedrijfsvoering van de landbouw. Soms terecht, papierwerk is nu eenmaal niet de reden waarom een boer gekozen heeft om boer te zijn, soms onterecht omdat bepaalde regelgeving bijdraagt aan een diervriendelijker en groener landbouwbeleid. Kunnen we die boeren, die bereid zijn om groener en diervriendelijker met hun bedrijf om te gaan, dat papierwerk niet uit handen nemen? Komen we elkaar teemoet.

Vergoeding

Daarnaast is het zo dat de beschermingsmaatregelen, die een boer nu genoodzaakt is te nemen om zijn schapen te beschermen, tijd en geld kosten. Ook daar kunnen we hem in tegemoet komen. Er zijn nu al diverse initiatieven om boeren te helpen met het *wolfproof* omheinen van hun schapenweides, denk aan initiatieven als Wolf-Fencing Nederland. En voor boeren van wie schapen zijn gedood door wolven bestaat een, weliswaar nog niet ideaal, vergoedingssysteem. Daarvoor is een betere regelgeving vanuit de overheid nodig, die ik dan ook dringend oproep daartoe over te gaan.

Wildbeheer

Dan heb je vervolgens de jagers, van wie een deel, terecht of onterecht, van mening is dat de wildstand beheerd moet worden door afschot. In hun optiek is een ongebreidelde groei van wild niet goed voor het landschap; bos, heide of anderszins. **Inderdaad is zo'n ongebreidelde groei niet goed**, en daar komt de wolf ons juist bij helpen. Zij houden die wildstand niet alleen kwantitatief (getalsmatig) in stand, zoals jagers beogen, maar ook kwalitatief. Een wolf jaagt met name op oudere en zieke dieren, waartoe zij vele malen beter in staat zijn dan welke jager ook. Een win-win situatie lijkt mij. Daarnaast zorgt de aanwezigheid van wolven ervoor dat wild zich op een andere manier gaat gedragen. Zij zullen delen van een gebied mijden als daar wolven aanwezig zijn, waardoor er een gevarieerder landschap ontstaat. Ook is het voor wild een risico om drachtig te zijn, je bent dan eenmaal kwetsbaarder voor predatie, waardoor nieuwe aanwas beperkt wordt. Een natuurlijke vorm van geboortebeperking dus.

Risico

Dan is er nog het beeld, vooral in diverse media, dat de wolf een risico zou zijn voor ons mensen. Wat leren de ervaringen uit het buitenland ons, waar men al langer te maken heeft met wolven? Daaruit blijkt dat er amper een reden is. Wolven zijn schuwe dieren die de mens zullen mijden. Die is voor de wolf geen prooi maar een risico. Aanvallen op mensen zijn in Europa zeldzaam, en in veel gevallen toe te schrijven aan de toen nog aanwezige hondsdolheid. Die is er nagenoeg niet meer, ook hondsdolheid is een grote zeldzaamheid geworden en feitelijk verdwenen.

Voordelen

Kortom, de aanwezigheid van de wolf in het landschap lijkt alleen maar voordelen te hebben, en zijn komst zouden we moeten toejuichen. Waarom dan toch die weerstand? Het lijkt mij dat tegenstanders van de komst van de wolf alleen maar denken er bij te verliezen, terwijl de voorstanders menen dat we er alleen maar bij kunnen winnen. Het is dan ook uitermate zinvol om, in samenwerking met eenieder die te maken heeft met de gevolgen van de komst van de wolf, de voorwaarden te scheppen voor een wolfvriendelijk en wolf-veilig land.

Werner Brinkhof mede namens de Facebookgroep Wolvenplatform Nederland.

Verslag van het werkgroepenoverleg op donderdag 22 november 2018

Aanwezig: Ad Baken – Wim en Bep van Stipdonk – Annelies Wagter – Hanita v. Amelsvoort – Nelly v.d. Burgt – Annelies Teeuwes – Chantal v. Strigt – Bernard Fransen – Janka Kessener – Ton Remmen – Gerrit Klitsie – Fanny v. Zon – Thea Sallaerts – Anneke Droog.

Afwezig met bericht: Emile Weijters.

Verslag vorige vergadering, goedgekeurd.

Van de bestuurstafel: De vergadering heeft besloten het werkgroepenoverleg in het vervolg in de avond te houden om iedereen de gelegenheid te geven erbij aanwezig te kunnen zijn. Ook de tijd van 19.30 uur houden wij aan. De eerst volgende bijeenkomst is op donderdag 11 april 2019 om 19.30 uur.

Er zijn wat foutjes gemaakt in het vorig verslag: Scholenwerk moet zijn Loon en Meeuwven.

Vlindertuin: geen opening paaltjeswandeling maar promotie. Op 28 november heeft niet Bep een excursie geleid maar de Boswerkgroep.

Beheer gebouwen en erf:

Alle openslaande ramen hebben nu ook dubbele beglazing. De buitenverlichting wordt vernieuwd en de toiletbrillen vervangen. Het stofzuigen, dweilen en onderhoud toiletten is uitbesteed.

Bomenwerkgroep:

Martijn Aarts heeft dringend hulp nodig, het is te veel om alleen te doen. Janka neemt heel voorzichtig de draad weer op met inventariseren en vraagt dan iemand mee. Er zijn wat toezeggingen gedaan. Theo Lammers heeft foto's gemaakt. Met de gemeente Valkenswaard heeft de Bomenwerkgroep goed contact.

Natuurwerkgroep Waalre:

De werkgroep is vanaf 1 september met Natuurmonumenten aan het werk in de Elshouters. Twee maal in de week op woensdag en zaterdag plegen zij onderhoud aan de Elshouters en rond de Venen. De groep bestaat uit 30 personen. Ieder geeft aan wanneer hij wel of niet kan komen werken.

Natuurwerkgroep Valkenswaard:

Deze werkgroep heeft 14 medewerkers en werkt nu met Brabants-Landschap aan de Grevenschutsebaan en Grevenschutseweg. Er wordt gekeken naar de Arbo-wet in 't veld. De EHBO-kisten worden elk jaar aangevuld en het gereedschap wordt bijgehouden.

Natuurwerkgroep Malpie:

Deze werkgroep schoont de Heide vanaf 1 september tot de algemene natuurwerkdag in november als afsluiting. Voor de algemene natuurwerkdag is gekozen voor het Brugven dat er nu weer piekfijn uitziet.

Natuurwerkgroep Riethoven:

De Vlindertuin in Riethoven heeft een stuk grond moeten afgeven en heeft er een ander stuk bij gekregen, wat heel wat werk vraagt. Deze groep heeft veel te weinig mensen en heeft dringend hulp nodig met het verzetten en aanplanten van struiken.

Wandelwerkgroepen:

De werkgroep wandelingen Woldersven die werd geregeld door Paulien Zuidvel is overgenomen door Annelies Wagter. De wandelingen worden gedaan op aanvraag.

Paaltjeswandelingen: Er zijn veel paaltjes aan vervanging toe en daar wordt aan gewerkt.

In Waalre zijn vier wandelingen beschreven op folders; deze zijn nu ook digitaal. Door inspanningen van Fanny mogen wij gratis meedoen.

De wandelfolder voor 2019 ligt bij de drukker en komt eerdaags binnen.

Cursorische werkgroep:

In januari 2019 startte de sterrencursus weer.

Wanneer we weer een cursus van start laten gaan staat nog niet vast. Ook hier gebrek aan mankracht. Er is wel de mogelijkheid om contact op te nemen met de regio.

Redeactiewerkgroep:

Vier keer per jaar komt ons clubblad uit onder de naam D'n Nieuwe Hof . Het ziet er zo goed uit dat er velen zijn die het blad digitaal ontvangen, maar toch ook heel graag het papieren exemplaar willen hebben. Ook zou de redactie heel graag willen dat er vanuit de leden wat leuke verhalen binnen komen.

Scholenswerkgroepen:

Het jaarplan voor bezoekende scholen is klaar en staat tot aan de grote vakantie in het planbord.

Het scholenproject "Kom kijken op de Hei" gaat op woensdag 13 februari van start.

Petri en Bets hebben afscheid genomen en Ineke Roothans en Marjon v.d. Kooi zijn aangetreden.

Scholenswerk Waalre:

De bovenbouw gaat naar Loon en Meeuwen. De onderbouw : lente- en herfstwandelingen in de buurt van de eigen school. De Boomfeestdag in Waalre is voor alle scholen .

Voor de Boomfeestdag in Valkenswaard is **dit jaar basisschool. "De Smelen" aan de beurt.**

Jeugd-IVN:

De oudste groep telt ongeveer 14 kinderen, de middengroep van 6 kinderen draait op zondag, de jongste groep van 16 kinderen draait op woensdagmiddag. Er komt in februari een binnendag voor alle groepen met het onderwerp water.

Milieuwerkgroep:

De milieu werkgroep bestaat alleen uit Ton Remmen. Ton houdt zich bezig met het behoud van het buitengebied in Waalre. Hij houdt contact met de B.M.F. – lokale thema's – ecologische waarden o.a. De Beekdalen – Dommeldal – Tongelreep – de Hocht in verband met de N 69. Kortom heel veel werk.

Vlindertuin Waalre:

Er is veel werk verzet ook met het oog op het 15 jarig jubileum van oktober.

Op 7 oktober 2018 zijn er 130 bezoekers geweest. Door de zeer droge zomer begon de vijver te verdampen, om verdere schade te beperken is er op het diepste punt vijverfolie geplaatst. Er komen nieuwe infobordjes. De kindermiddagen lopen goed.

Vogelwerkgroep:

De vogelwandelingen worden goed bezocht. Er is In Cranendonk een raaf gespot. En er worden ook vogeltellingen gedaan voor Sofon.

Web-site:

Fanny heeft weer mooie foto's van de natuur gebieden geplaatst. De app. Ivn wandelroute is gratis te downloaden vanuit Amsterdam

Wij hopen iedereen weer te zien op donderdag 11 april 2019 om 19.30 uur

*Namens het I.V.N.
Anneke Droog: secretaris*

Uitnodiging

Algemene Leden Vergadering 2019

Wij nodigen alle leden uit voor de Algemene Leden Vergadering op woensdag 24 april 2019 om 19.30 uur in D'n Nieuwe Hof.

Agenda:

1. Opening en mededelingen.
2. Ingekomen post.
3. Verslag van de vorige ledenvergadering gehouden op woensdag 25 april 2018.
4. Financieel verslag 2018.
5. Begroting 2019.
6. Verslag kascommissie.
7. Benoeming kascommissie: Toon Voermans en Wil Koopman.
8. Jaarverslagen van de vereniging en werkgroepen.
9. Bestuurssamenstelling: Jan v. Heeswijk penningmeester – Anneke Droog secretaris – Ad Baken – Gerrit Klitsie – Jan Das lid van bestuurt.
10. Rondvraag.
11. Sluiting.

Pauze:

Na de pauze een korte film en als altijd ruimte voor gezellig napraten met een drankje en een babbeltje.

Secretaris: Anneke Droog

Notulen van de Algemene Leden Vergadering

gehouden op woensdag 25 april 2018 Om 19.30 uur.

Aanwezig: Bestuur en 38 leden.

Afwezig met bericht: H. Heestermans – M. Roozeveld – B. d. Haard – M. en J. Verhagen
R. Martens – J. Kessener-Kochen – M. Hendriks.

Aanwezig bestuur: J. v. Heeswijk – G. Klitsie – A. Baken – E. Weijters – J. Das
F. Vierstraete – A. Droog.

Notulen van de Algemene Leden Vergadering gehouden op woensdag 5 april 2018 zijn goedgekeurd.

Opening: Emile Weijters heet iedereen van harte welkom en zegt een dankwoordje aan allen die de avond zo goed verzorgd hebben, van bloemstukje tot koffie met wat lekkers en wat nog volgt na de pauze.

Ook dit jaar hebben wij weer afscheid moeten nemen van drie van onze leden, t.w.: Kees Wels, Rens Kessener en mevrouw Gerritsen die allen overleden zijn. Ze zijn herdacht met een minuut stilte.

Hans Hernaus die 40 jaar werkend lid is, hebben wij gefeliciteerd met zijn jubileum, Er zijn hem bollen en grond uitgereikt, symbool voor de natuur waarvoor hij zich inzet.

In Waalre zijn er dit jaar weer vrijwilligerspenningen uitgereikt aan de daar woonachtige leden van het IVN Valkenswaard-Waalre, Chantal van Strigt en Inge v.d. Goor.

Ben Putman gaf een aanvullend verslag over de communicatie met Gemeente Waalre.

Ons blad heeft een andere naam en uiterlijk gekregen. De reacties zijn positief .

Wij gaan verder onder de naam '**D'n Nieuwe Hof**'.

Financieel overzicht: Jan v. Heeswijk geeft zoals altijd weer een goede uitleg over onze financiën, die met spreadsheets extra worden verduidelijkt.

- Vermogensoverzicht.
- Investeringen en groot onderhoud.
- Donaties van Vereniging Bouwontwikkeling – Brabants landschap– Postcode loterij.

Kascommissie: Bernard Fransen, Mart Hendriks en Wil Koopman hebben de kas gecontroleerd en hun goedkeuring gegeven.

Jan en Toos van Heeswijk worden hartelijk bedankt voor hun gastvrijheid en het vele werk dat het penningmeesterschap met zich meebrengt.

De nieuwe kascommissie is als volgt samengesteld: Toon Voermans en Wil Koopman

Bestuurssamenstelling: Jan van Heeswijk, penningmeester en Anneke Droog, secretaris,
Ad Baken en Gerrit Klitsie, bestuursleden.

Aftredend en niet meer herkiesbaar zijn: Emile Weijters en Frans Vierstraete.

Rondvraag: Hiervan is geen gebruik gemaakt.

Jan van Heeswijk, inmiddels waarnemend voorzitter, sloot de vergadering af, waarna een informeel samenzijn volgde.

*Secretaris,
Anneke Droog*

Jaarverslag 2018

Algemeen

1. Het bestuur heeft vergaderd op de volgende data: 16 januari – 20 februari – 20 maart
15 mei 19 juni – 28 augustus – 25 september – 23 oktober – 20 november – 18 december.
2. De Algemene Leden Vergadering vond plaats op woensdag 25 april 2018.
3. Op 3 januari en 28 maart waren er besprekingen met coördinator van Lunetzorg, voor plaatsing van cliënten die in de tuin kunnen meehelpen. Deze komen nu elke woensdagmorgen en zijn inmiddels ingeburgerd.
4. Op 26 februari was er een lezing over landschapontwikkeling.
5. Er zijn nieuwe stoelkussentjes aangeschaft en Ellen, Brigit en Anneke hebben ze bekleed.
6. Op maandag 19 maart hebben Emile en Anneke leerlingen van Were Di begeleid.
7. Op 12 april en 22 november heeft het halfjaarlijkse werkgroepenoverleg plaatsgevonden.
8. Het IVN Amsterdam heeft de statuten herzien. Het bestuur heeft hierover vergaderd en onze standpunten in een brief toegelicht. Wij wachten het antwoord hierop af.
9. Gerrit Klitsie is namens het bestuur naar het afscheid van de afgetreden wethouders in Valkenswaard gegaan en op maandag 4 juni naar het afscheid van wethouders in Waalre.
10. Op woensdag 6 juni was de uitslag van de Rabobank Club-kas Actie, het IVN ontving hiervan 695 euro.
11. Op zondag 7 oktober was het feest in de Vlindertuin Waalre. Jan v. Heeswijk en Gerrit Klitsie waren daar namens het bestuur aanwezig.
12. **Op woensdag 21 november is de Sint weer feestelijk ingehaald in D'n Nieuwe Hof en is zijn tijdelijke residentie, het St. Nicolaashuis, geopend.**
13. Op vrijdag 7 december heeft Dhr. H. v. Hork in Waalre de vrijwilligerspenning ontvangen. Namens het I.V.N. Valkenswaard-Waalre waren aanwezig: Jan v. Heeswijk, Anneke Droog en Ben Putman.
14. Op woensdag 19 december was er weer onze jaarlijkse Kerstmorgen die heel genoeglijk is verlopen.
15. Op de Algemene ledenvergadering van woensdag 25 april hebben de volgende leden de Vrijwilligerspenning ontvangen, t.w.: Maria v.d. Ven, Anni Janssen, Gerrit Klitsie en Wil Koopmans. Niet aanwezig konden zijn Irene Martens en Piet Bolt, aan hen is de penning later - eveneens met een feestelijk tintje - uitgereikt door Mw. Tindemans

Verder zijn dit jaar ook nieuwe ramen geplaatst met dubbelglas. Wij hebben weer een zeer actief jaar achter de rug. En zoals altijd wordt er ook nu weer hard gewerkt in en rond D'n Nieuwe Hof.

Secretaris Anneke.

Balans 1-1-2019

Administratie: IVN Valkenswaard-Waalre
Periode 1-1-2018 t/m 31-12-2018

Grootboekrekening	Debet	Credit
Kapitaal per 1 januari		€ 17.758,58
Kas	€ 64,25	
Rabo Bedrijfsspaarrekening	€ 14.640,74	
Rabo Betaalrek	€ 5.677,42	
ING Betaalrekening	€ 2.544,09	
ING Spaarrekening	€ 500,00	
Nog te ontvangen	€ 1.208,87	
Reservering groot onderhoud		€ 13.000,00
Reservering Leermiddelen		€ 4.500,00
Reservering Autom./Kantoor		€ 3.250,00
Reservering Energietransitie		€ 2.000,00
Reservering Jeugd IVN		€ 227,50
Neg. Saldo	€ 16.100,71	
TOTAAL	€ 40.736,08	€ 40.736,08

FINANCIEEL OVERZICHT 2018 EN BEGROTING 2019 IVN VALKENSWAARD-WAALRE

INKOMSTEN				UITGAVEN			
ALGEMEEN	BEGROOT 2018	WERKELIJK 2018	BEGROOT 2019	ALGEMEEN	BEGROOT 2018	WERKELIJK 2018	BEGROOT 2019
Contributies	5.800,00	6.917,80	6.000,00	Representatie	45,00	€ 82,82	75,00
Donaties	1.000,00	2.367,00	1.000,00	IVN A.dam/District	1.280,00	1.301,90	1.300,00
Subs. Gemeente V.waard	3.700,00	3.700,00	0,00	Telefoon	550,00	518,42	520,00
Gem. Waalre Maatsch. Subsidie	2.000,00	2.000,00	2.000,00	Secretariaat	550,00	312,74	400,00
Vrijvallen onderhoud gebouw		4.384,67		Aboonementen	60,00	95,00	100,00
Gebruik Gebouw	700,00	677,50	700,00	Rente en kosten	300,00	147,14	160,00
				Gas-Water-Elec.	2.200,00	1.642,09	1.800,00
				Verz. Algemeen	750,00	788,44	800,00
				Gem.heffingen	1.650,00	1.924,94	1.900,00
				Algemene kosten	400,00	1.306,02	1.400,00
				Huish. kosten	500,00	514,95	525,00
				Jubileum 2017	0,00	479,45	0,00
				Onderhoud gebouw	300,00	4.384,67	500,00
				Reserv.onderhoud gebouw	2.000,00	3.000,00	500,00
				Inventaris	350,00	606,20	500,00
				Reservering Leermiddelen	2.000,00	500,00	500,00
				Reserv. Autom./kantoor		500,00	500,00
Subtotaal	13.200,00	20.046,97	9.700,00	Subtotaal	12.935,00	18.104,78	11.480,00
ACTIVITEITEN				ACTIVITEITEN			
Cursussen algemeen	0,00	0,00	0,00	Scholenwerk Aalst	150,00	83,73	150,00
Cursussen	1.000,00	1.175,14	800,00	Werkgroep Wandelroutes	100,00	197,29	100,00
Uitleen project	1.400,00	1.591,25	1.500,00	Natuurwerkgroep Waalre	900,00	379,76	400,00
Bezoek project	1.700,00	869,00	1.500,00	Cursussen algemeen	50,00	16,60	50,00
Wand./lezingen	200,00	0,00	50,00	Scholenwerk Algemeen	250,00	175,25	250,00
Nestkasten Lage Heide		522,15	0,00	D'n Nieuwe Hof	1.800,00	1.386,83	1.400,00
Leskisten/kabouterpad	30,00	46,50	40,00	Scholenwerk (projecten)	1.200,00	786,95	800,00
				Wand./lezingen	50,00	28,90	50,00
				Vogelwerkgroep	50,00	1,60	50,00
				Milieuwerkgroep Waalre	50,00	0,00	50,00
				Bomenwerkgroep	50,00	0,00	50,00
				Leskisten/kabouterpad	20,00	0,00	20,00
				Dokumentatie	100,00	0,00	100,00
				Jeugd IVN	750,00	650,69	750,00
				Kopieerapparaat	350,00	346,46	350,00
				Tuinwerkgroep	150,00	232,81	150,00
				Natuurwerkgroep Malpie	50,00	0,00	50,00
				Vlindertuin Waalre	900,00	1.346,00	750,00
				Natuurwerkgroep V.waard	200,00	167,90	200,00
				Woldersven	50,00	0,00	50,00
Subtotaal	4.630,00	4.473,64	4.140,00	Subtotaal	7.220,00	5.800,77	5.770,00

TOTAAL € 24.520,61 € 13.840,00 € 23.905,55 € 17.250,00

Pos. Saldo 2018 € 615,06

Neg. Saldo 2019 € 3.410,00

Landelijke leden 138
 Vrienden 148
 Jeugdleden 37
 Totaal aantal leden 323

26-2-2019

Van de bestuurstafel:

Tijdens de Algemene ledenvergadering in april 2018 zijn de voorzitter Emile Weijters en de tweede secretaris Frans Vierstraete afgetreden en waren niet herkiesbaar.

We zitten als IVN Valkenswaard-Waalre al bijna een jaar zonder voorzitter. Ondanks alle pogingen zijn we er niet in geslaagd een opvolger als voorzitter te vinden.

Personen die benaderd zijn haakten af.

De Advertentie op de site van de Vrijwilligerscentrale in Valkenswaard heeft ook geen reactie opgeleverd.

Het gesprek met de verslaggever van het blad de Uitstraling bij Bep en Wim van Stipdonk betreffende een oproep voor een voorzitter heeft vooralsnog niets opgeleverd. Ongeveer 1/3 van de leden komt uit Waalre en het is heel wenselijk als er 1 of 2 leden uit Waalre deel zouden uitmaken van het bestuur.

De oproep is aan alle leden: "Denk nog eens na. Kan ik iets meer betekenen dan alleen lid zijn?" Misschien lopen er nog kandidaten rond bij werkgroepen die zelfs nog geen lid zijn, maar toch interesse hebben.

Niet alleen dat we nog geen voorzitter hebben maar ook de penningmeester en secretaris hebben reeds vorig jaar te kennen gegeven graag plaats te willen maken voor een opvolger.

De penningmeester heeft aangegeven definitief af te treden bij de Algemene Leden Vergadering van 2020. Vanaf boekjaar 2020 (1 januari 2020) is hij bereid de nieuwe penningmeester op verzoek te ondersteunen bij de overname.

Natuurwerkgroep Waalre heeft een eigen stichting opgericht en de statuten via de notaris vastgelegd. Bij de KvK staan ze onder nummer 71875697. Een van de doelen is: Het ondersteunen van de vereniging IVN, Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie, afdeling Valkenswaard met onderzoek en zo mogelijk financiële ondersteuning bij het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden in hoogwaardige natuurelementen in Waalre, Groote Heide en Boven Dommelgebied.

De gemeentelijke subsidie aanvraag over 2019 is afgewezen. Wij zijn getoetst volgens de nieuwe regels en een van die regels zegt, dat het "vrije vermogen" niet groter mag zijn dan 20% van het reguliere inkomen. Wij zijn in beroep gegaan en hebben met een bijgevoegde lijst van investeringen en onderhoud voor meerdere jaren, waardoor het "vrije vermogen" kleiner werd dan de 20% van het regulier inkomen. Subsidie zou dan weer mogelijk moeten zijn. Inmiddels zijn we uitgenodigd om verdere toelichting te geven. Bij het halfjaarlijks overleg met de betrokken wethouder en beleidsambtenaar hebben we er altijd over gesproken en bij de laatste keer in november 2018 werd gezegd dat het geregeld was. We wachten op de uitslag van het beroep. Via inside informatie hebben we bericht gekregen dat het bezwaar verworpen is, maar het is nog niet officieel bevestigd. Bij de jaarvergadering komen we er op terug.

ivn/bestuur/2019

Jaarverslag 2018 Website

Onze afdeling laat zich goed zien op internet en dat levert belangstelling op. In 2018 waren er ruim 13.000 bezoekers op onze afdelingssite www.ivn.nl/valkenswaard-waalre. Zij bezochten in totaal bijna 35.000 pagina's. Dit leverde IVN Valkenswaard-Waalre een mooie 6^e plaats op in de lijst met meest bezochte IVN-afdelingssites.

Het totale bezoek is zelfs nog hoger, want in deze getallen zijn de lezers van de pagina's over wilde planten en monumentale bomen niet meegenomen. Deze pagina's staan namelijk niet onder de paraplu van www.ivn.nl maar op ons eigen domein.

Nou gaat het natuurlijk niet om getalletjes, de bedoeling van de site is om zoveel mogelijk mensen informatie te geven over de natuur om ons heen en over de activiteiten die onze afdeling organiseert om mensen bij de natuur te betrekken. Daarom is het fijn om te zien dat bijvoorbeeld de overzichtspagina's voor activiteiten en wandelingen vaak aangeklikt worden.

Ook de pagina Kom langs (met het overzicht van 'onze' tuinen en informatie over D'n Nieuwe Hof) krijgt veel belangstelling. Vlindertuin Waalre is daarbij de uitschieter.

In de voorbereiding van (groot)ouders die

meehelpen bij een klassenbezoek aan één van onze projecten, is de website een onmisbare schakel geworden. Mensen die niet naar een informatiebijeenkomst kunnen komen, kunnen voorbereidingsbestanden downloaden om thuis te bestuderen. Dit wordt honderden keren per jaar gedaan.

Gewoon wat meer te weten komen over natuur of natuurgebieden in de buurt? Dat kan op de afdelingssite. Bijvoorbeeld in de rubrieken :

Natuurweetjes(door Jan van Twisk),
Wilde planten in Nederland (ook door Jan van Twisk),
Vogels dichtbij (door Maarten-Jan van den Braak)of via het menu Natuurgebieden.

Landelijk is in 2018 de app IVN routes gelanceerd.

Valkenswaard-Waalre

Menu

Over Valkenswaard-Waalre

Over de routes

Wat zijn...

Wat zijn...

Wat zijn...

Wat zijn...

Natuurgebieden

Zowel de gemeente Valkenswaard als de gemeente Waalre zijn rijk aan natuur. Dit betekent dat er veel te zien is op de routes die worden gevolgd. Het is belangrijk om te weten dat de routes worden gevolgd door de jeugd van de IVN. Dit betekent dat de routes worden gevolgd door de jeugd van de IVN.

Wat zijn de routes? De routes worden gevolgd door de jeugd van de IVN. Dit betekent dat de routes worden gevolgd door de jeugd van de IVN.

Hierin staan inmiddels meer dan 100 wandel- en fietsroutes die samengesteld zijn door IVN-afdelingen, verspreid over het land. IVN Valkenswaard-Waalre heeft de vier paaltjesroutes uit de gemeente Waalre bijgedragen.

De IVN routeapp is gratis te downloaden voor Apple- en Android-toestellen. Ook het downloaden van routes is gratis. Dus wat let je om het eens te proberen?

Het 'verenigingsgevoel' moet ook een beetje te proeven zijn op de site. Daarvoor zijn verslagen van activiteiten en nieuwsberichten heel geschikt. Elke werkgroep mag aanleveren! In de praktijk zorgen vooral de jongste Jeugd-IVN-groep (via Karin van Bracht) en Vlindertuin Waalre voor sfeerplaatjes.

Heb je bijdragen voor de afdelingssite, op- of aanmerkingen? Mail ze gerust naar fanny@vanzon.nu.

Kopij komt meestal binnen 24 uur op de site te staan.

Fanny van Zon

Jaarverslag 2018 Tuingroep

Het in 2014 gemaakte "praatpapier", voor verbetering van de IVN tuin, heeft tot nu toe geen succes gehad. Nog steeds zijn wij met te weinig vrijwilligers. Wij moeten vaak improviseren.

Extra werk geeft het Zevenblad, zodra het er uitgehaald is, zie je het weer boven de grond komen.

In januari en februari is het heel koud geweest, te koud om langdurig buiten te werken. De tuin is groot en verdeeld in 19 vakken, elk vak is beplant met een eigen familie zoals bij voorbeeld de Duizendknoopfamilie, Anjerfamilie, Composieten, Klokjes familie, Kaardebol familie, Helmkruidfamilie, Lipbloemen, enz. Deze families kunnen makkelijk bij elkaar kruipen, maar wij proberen ze in de juiste vakken te houden.

Maart heeft heerlijk lenteweer gebracht, maar langzamerhand gebeurde in de Buxus haagjes een verdorring doordat de bladeren geel werden door diverse rupsjes. Ook ontstonden er gaten in de bladeren. Of het nog goed komt weten wij nog niet. Zeer jammer. En dat was nog niet alles. Bij het spitten om het Zevenblad kwamen geweldige hoeveelheden slakkenhuizen tevoorschijn, echt geen goed nieuws voor de gezondheid van de dicht bijstaande planten.

De lange heerlijke warme zomer en najaar en de daarbij gepaard gaande droogte heeft natuurlijk overal tot plantsterfte geleid. Gelukkig hebben wij met behulp van de regeninstallatie, die wij om de paar dagen konden aanzetten, de meeste planten groen en in conditie kunnen houden. Het lijkt er nu een half jaar later op, dat de natuur, met de vele regen zijn best doet om de droogteschade te herstellen.

Al met al een uitzonderlijk jaar met veel onverwachte gebeurtenissen in onze IVN heem- en kruidentuin.

Irene Martens

Jaarverslag 2018 IVN Riethoven

Afgelopen jaar zijn wij vooral bezig geweest met werken in de Vlindertuin. Dit jaar werd de oude vrijheidsboom, die midden in het dorp stond, omgezaagd omdat hij onderaan voor een groot gedeelte hol was geworden en een gevaar vormde voor zijn omgeving. De onderstam werd bij de vlindertuin neergelegd. Daarvan werden diverse schijven afgezaagd en tot insectenhôtels omgevormd door er tientallen gaatjes in te boren. Deze insectenhôtels staan nu in de tuin.

Op 14 maart (Boomfeest-dag) hebben leden van onze IVN-groep samen met groep 8 van de basisschool, in het kader van de biodiversiteit, 400 struikjes geplant in een singel, gelegen op De Roest in de nabijheid van de Keersop. Goed voor de vogels, insecten en zoogdiertjes.

In het najaar hebben we in de Vlindertuin met de kleutertjes bloembollen geplant en met groep 7 op Walik crocussen bij het beeld van Rijthovius.

Voor de rest van het jaar hebben we iedere zaterdagmorgen in de Vlindertuin gewerkt. Omdat er een fietspad werd aangelegd

naar Walik, moesten we een strook van de Vlindertuin afgeven ten behoeve van dat pad. We werden daar ruimschoots voor beloond doordat we een veel groter stuk tuin bij kregen. Dit omdat er door het pad veel groen was verdwenen en dat moest gecompenseerd worden. Wel extra werk maar het geeft ons wel de gelegenheid om er een mooiere en grotere tuin van te maken. Wij gaan ons voorlopig niet vervelen.

IVN-groep Riethoven.

Jaarverslag 2018 Vlindertuin Waalre

Na veel regenval in januari en februari stond de net gerenoveerde grote poel weer vol met water. Eind februari was het een tijdje knap koud en op 27 februari was de ijsslaag op de poel zo dik dat Fanny er zelfs overheen kon lopen.

In 2018 hadden we twee bijzondere hoogtepunten: de NL-Doet-dag in maart en ons derde lustrum in oktober.

Op de *Nationale Vrijwilligersdag* (NL-Doet) hadden we de Gemeente Waalre uitgenodigd. Tot ons genoegen kwam er een flinke groep Waalrese gemeentefunctionarissen, waaronder de burgemeester en een aantal raadsleden, de handen uit de mouwen steken in de Vlindertuin.

Subsidie werd verleend door het Oranjerfonds. Het was alweer aardig lenteweer. De composthoop werd afgegraven en de inhoud verplaatst, zodat we weer ruimte kregen voor nieuw tuinafval.

Verder werden o.a. de vijf grote Flintstone banken geschuurd en geolied, van snoeihout werd de takkenril weer mooi opge-

bouwd, riet- en bamboestengels werden op maat gezaagd en in het bijenhotel gestoken. We hebben de productieve middag afgesloten met een geanimeerde borrel in de Vlindertuin.

In oktober vierden we het *15-jarig bestaan van de Vlindertuin*. Op een tiental posten in de tuin konden bezoekers genieten van uitleg en informatie over planten, (nacht)vlinders en andere insecten. Voor de kinderen was er een boeiende speurtocht die met behulp van een download op de mobiele telefoon (van papa of mama) te lopen was. Er kwamen ongeveer 100 bezoekers. Ook nu was het prachtig naajaarsweer; we boffen toch wel vaak met onze activiteiten.

Nachtvlinders

Het afgelopen jaar was weer een verrassend nachtvlinderjaar. We hebben meer dan 10 keer genachtvlinderd, waaronder ook op de Nationale Nachtvlinderavond op 23 juni, deze keer met zeven speciale bezoekers.

Op de "normale" nachtvlindernachten waren er steeds 6 tot 10 vaste bezoekers, enkele zijn inmiddels fervente nachtvlinderaars geworden.

In de loop der jaren hebben we totaal 643 nachtvlinders waargenomen.

De complete lijst is op internet te vinden: <https://tinyurl.com/Waarneming-Vlindertuin>

In 2018 hebben we 61 soorten voor het eerst in de Vlindertuin gezien, best veel in vergelijking met het jaar 2017 met 43 nieuwe soorten.

Het jaar begon eind maart bijzonder met de Oranje espenspanner, een zeer zeldzame dagactieve nachtvlinder, die meestal rond de toppen van ratelpopulieren vliegt. Vanwege de grote droogte in de zomermaanden was er in die periode een flinke dip in aantallen en soorten nachtvlinders. Maar merkwaardig genoeg waren er later in het jaar enkele soorten juist overvloedig aanwezig, vooral weeskinderen (rood en karmozijnrood), goudvillen en zwarte herfstspinnars.

Kindermiddagen 2018

Eens per maand op woensdagmiddag een kindermiddag in de Vlindertuin, dat is inmiddels vaste prik in het vlinderseizoen. Ook het begeleidingsteam (Marie-Louise, Paula, Anita, Barbara en Fanny) is alweer 5 jaar onveranderd. Met steeds meer ervaring en nog steeds veel plezier proberen we 6 keer per jaar kinderen én (groot)ouders het mooie en spannende van de natuur in de Vlindertuin te laten ervaren.

Elke maand besteden we speciale aandacht aan één diersoort in de tuin. Zo stonden in 2018 de bij, kikker, libel, pissebed, salamander en vlinder in de spotlights. Inclusief toepasselijk knutselwerkje als afsluiting. Omdat we in 2018 het 15-jarig bestaan van de Vlindertuin hebben gevierd, hebben we de kindermiddag in juni extra feestelijk gemaakt: er was limonade/koffie/thee met iets lekkers voor de bezoekers, en ieder kind kreeg na afloop een zoekkaart mee naar huis. Iedereen was enthousiast, zoals altijd eigenlijk. Enige spelbreker dit jaar is het weer geweest. Het was vaak té heet of juist regenachtig. Hierdoor hebben we waarschijnlijk wat minder publiek getrokken.

*Mariëtte Roozeveld
Fanny van Zon
Bernard Fransen*

Jaarverslag 2018 Publiekswandelingen en andere natuurbelevingsactiviteiten

In 2018 zijn 14 algemene publiekswandelingen gehouden in de gebieden van Valkenswaard en Waalre. In totaal namen ruim 360 mensen deel aan deze wandelingen. Het aantal deelnemers is beduidend minder dan in 2017 (ruim 500 deelnemers).

In dat jaar zijn extra wandelingen gehouden, te weten de Vennenwandeling in Waalre en de avondwandelingen in het kader van "*Valkenswaard, wandelgemeente van het jaar*".

Helaas hebben we de Vleermuiswandeling afgelopen jaar moeten schrappen omdat onze vleermuisdeskundige Leo Klok, dit fysiek niet meer kan. We hopen uiteraard op termijn een oplossing te vinden voor dit probleem.

De toppers in 2018 waren de wandeling in het Loonschap (41 deelnemers) en de Paddenstoelenwandeling in het Leenderbos (ruim 40).

De wandeling met het laagste aantal deelnemers (9 personen) was de wandeling in het Oasegebied, vanwege slechte weer.

Er is een excursie op aanvraag georganiseerd in 2018.

Voor Harba Lorifa zijn voor excursies in hun gebied werkvormen voor de jeugd van de Middelbare School aangereikt.

Voor het "Centrum van Aandacht", een nieuw initiatief van Cordaad, is een natuurbelevingsbijeenkomst gehouden in de Hofnar en een excursie in de IVN tuin. (15 deelnemers).

In het voorjaar is voor een 60-tal leerlingen van het VMBO Were Di begeleiding verzorgd voor een buitenopdracht rondom de Grote Meer.

Op zondagmiddag 24 juni is voor de jeugd de activiteit waterdierpjes scheppen georganiseerd. Deze dag was gelukkig zon- overgoten waardoor tientallen kinderen wederom naar hartenlust hebben geschept. Met de nodige hulp en het gebruik van de zoekkaarten konden de gevangen beestjes op naam gebracht worden.

Eind februari is voor een 25-tal aanwezigen een lezing gegeven door Mado Ruijs (lijst Water Natuurlijk) over het thema "**Beken en klimaatverandering**".

Emille Weijters

Jaarverslag 2018 Milieuwerkgroep Aalst-Waalre

In het vorige jaarverslag hebben wij uitvoerig toegelicht wat de Milieuwerkgroep Aalst-Waalre doet en waarom wij het belangrijk vinden en het zelfs noodzakelijk is dat wij onderdeel zijn van de IVN-afdeling Valkenswaard-Waalre.

Wij zetten ons in voor het behoud en versterken van de ecologische waarden overal in onze gemeente Waalre. Meestal gaat het dan om bescherming "aan de voorkant". Ervoor zorgen dat natuur en landschap in ruimtelijke plannen en bij omgevingsvergunningen de aandacht krijgen die zij verdienen en dat wet- en regelgeving wordt gerespecteerd.

Juist omdat het IVN als vereniging met statutaire doelstellingen, als rechtspersoon en met al haar werkgroepen op zoveel verschillende manieren actief met de natuur en het landschap bezig is, overal in de gemeente, kunnen de overheid en andere maatschappelijke organisaties niet om ons heen als het gaat om het beschermen van de ecologische waarden. Wij worden altijd en zonder verdere discussie als belanghebbende gezien.

Ook in 2018 hebben wij weer vaak van ons laten horen. Vooral bij het gemeentebestuur van Waalre, maar als bij de Brabantse Milieufederatie aangesloten groep, ook op provinciaal niveau.

Veel brieven geschreven aan B&W en aan

de gemeenteraad, schriftelijke zienswijzen op plannen ingediend en ingesproken bij raadsvergaderingen. In een enkel geval een bezwaarschrift ingediend en zelfs in beroep gegaan, tot bij de Raad van State aan toe.

Het voert te ver om hier in te gaan op alle onderwerpen waar wij in 2018 mee bezig zijn geweest. Twee zal ik er noemen.

Het belangrijkste is nog steeds de definitieve vaststelling van het Bestemmingsplan Buitengebied Waalre. Daar zijn wij al vanaf 2014 mee bezig. Het ligt nu bij de Raad van State die hopelijk binnenkort beslist over een aantal laatste beroepzaken (ingediend door de Provincie Noord-Brabant en door de BMF) zodat het plan

De Tongelreep meandert weer

Een eeuwenoude boomstam, opgegraven uit de Tongelreep, doet voortaan dienst als zitbank op een plek met uitzicht over het Tongelreepdal

vervolgens eindelijk onherroepelijk wordt en in werking kan treden.

Een onderwerp dat in 2018 is afgerond is de herinrichting van de Tongelreep. Wij zijn hier als IVN gedurende de afgelopen 20 jaren nauw bij betrokken geweest.

Bij de feestelijke opening van de heringerichte en weer prachtig meanderende Tongelreep op het Achtereind in Aalst op 8 mei mocht het IVN, als vertegenwoordiger van de "gewone" Waalrese burgers en omwonenden, naast de Gedeputeerde van de Provincie Noord-Brabant, de directeur van het Brabants Landschap, de Watergraaf van Waterschap de Dommel en de Wethouder van de gemeente Waalre een toespraak houden. Dat maakte indruk en wij mochten veel waardering ontvangen voor onze betrokkenheid en inzet.

Tot slot: Met meer mensen in onze werkgroep hadden wij ook in 2018 nog veel meer kunnen, en in het belang van de bescherming van natuur en landschap eigenlijk ook moeten doen.

Natuur kan niet voor zichzelf opkomen. Dat zullen plaatselijke natuur- en milieurorganisaties zoals het IVN moeten doen.

*Ton Remmen
Februari 2019*

Al vlinders gezien in 2019?

Halverwege februari hebben de eerste citroentjes zich weer laten zien in Vlindertuin Waalre. Dat is het sein om de speciale activiteiten voor het komende vlinderseizoen te gaan plannen. Kom ook een keer langs!

Elke *eerste woensdag van de maand* (te beginnen op *3 april*) is er een rondleiding van ongeveer een uur door de tuin. Aanvang *14.00 uur*, vooraf aanmelden is niet nodig.

Speciaal voor kinderen is er elke maand een *kindermiddag van 14.00 tot 16.00 uur*. De kindermiddagen zijn gepland op: *woensdag 17 april, 22 mei, 19 juni, 10 juli, 7 augustus en 4 september*.

Nachtvlinderliefhebbers zijn welkom op de nachtvlinderavonden. Deze worden alleen gepland bij goed (nachtvlinder) weer, meestal één tot enkele dagen van tevoren. Kijk op de website van IVN Valkenswaard-Waalre of meld je aan voor de mailinglijst.

Alle activiteiten zijn gratis maar een kleine donatie voor de Vlindertuin is welkom. Ook als er geen speciale activiteiten zijn, is de poort van de Vlindertuin altijd open. De Vlindertuin ligt in het bos nabij de Blokvenlaan in Waalre-dorp. Tegenover huisnummer 43 bij de wegwijzer ongeveer 150 meter het bospad volgen. Loop of fiets eens langs en geniet ervan!

Fanny van Zon

Jaarverslag 2018 Natuurwerkgroep Malpie

Het is al weer 10 jaar geleden dat we begonnen zijn om in de maanden september en oktober wekelijks heide gaan te schonen. Tijd voor een feestje.

Een mooie en zinvolle invulling. Op zaterdagmorgen om half 9 worden de pijlen uitgezet naar het gebiedje waar we die dag bezig zijn. Iedereen kan ons dan vinden en bij ons aan sluiten. En zo zijn we nu met een groep van ongeveer 10 vaste vrijwilligers.

Je kunt je heerlijk uitleven en genieten van de natuur. Je komt op plaatsen waar je normaal niet mag komen. Want het is toch de bedoeling dat men alleen op de paden blijft!!

Een mooie bijkomstigheid was de informatie-ochtend met de schaapsherder. Hij was erg geïnteresseerd in het gebied de Malpie en hij heeft ons uitgelegd wat de schapen kunnen betekenen door het begrazen van de heide. Tijdens de vele uren die de herder op de heide doorbrengt, verwijdert hij ook zelf opslag.

We hebben een prettige samenwerking met Bosgroep Zuid en Chris Zandkuil van de Gemeente Valkenswaard. Hij vindt het ook een leuke hobby en ondersteunt ons graag.

Op een van de zaterdagen is er een grote groep van scouting Dick van Toor komen helpen. Na een uitleg over het waarom, hebben zij zich heerlijk uitgeleefd. En of het zin heeft! Ja. Als we dit niet doen zou

de heide zou begroeid zijn met dennenbomen. Ik zou me daarvan geen beeld kunnen vormen.

De "kers op de taart" is elk jaar het seizoen afsluiten met de Natuurwerkdag. Georganiseerd door het jeugd IVN. Dit jaar hadden we gekozen voor het kleine heidegebiedje aan het Brugven. Een paradijsje! Met een mooie opkomst van ongeveer 40 mensen, jong en oud, lag het er na enkele uren weer mooi bij!

We hopen dit te blijven doen want, ook zaailingen blijven komen.

Ad Baken

De scouting aan het werk - op de Malpie

Jaarverslag 2018 Natuurwerkgroep Waalre

In het nieuwe jaar werd gestart met het vrijmaken van opslag op het heideveld aan de Sophiastraat. Het is verrassend wat er in een periode van 2 á 3 jaar weer tevoorschijn komt. Je kunt als natuurwerker soms met een tevreden gevoel een terrein opleveren. Maar als je na een jaar gaat kijken hoe het er dan bij ligt, lijkt het wel of er niets is gebeurd. Zo blijf je werk houden.

Gelukkig hebben we met de stronkentrekker succes en blijft het opschot nu te overzien. Niettemin zullen we toch periodiek de terreinen onder handen moeten nemen om de heide kans te geven zich verder te ontwikkelen.

Na een maand werd de aandacht verlegd naar het *Meeuwen*. Hier was door de Bosgroep een aantal grove dennen verwijderd en wij hebben daarnaast aan de westzijde een gedeelte vrij gemaakt van grassen en kleine boompjes.

Als proef werd een gedeelte afgeplagd en ingezaaid met heidestrooisel. Hopelijk slaat dit aan, ofschoon ten gevolge van de droge zomer en veel zonneschijn het zaad moeilijk ontsproten zal zijn.

Vervolgens gingen we naar het *A3-ven*. Het voorafgaande jaar hadden we als proef de berken op 1 meter hoogte afgezaagd. Een gedeelte was niet meer uitgelopen en anderen vertoonden weer een mooie bos uitlopers. Deze werden nu weer opnieuw een stuk ingekort om het natuurlijk proces van afsterven te beïnvloeden.

Samen met de buurtbewoners hebben we daarna gewerkt aan het *Blokven*. Er staat weer op enige plaatsen water in het ven. Dus onze actie om het ven te "redden" lijkt succesvol te zijn.

Op het terrein van Valkenhorst werd in het *Vlaesven* nog een aantal "zwevende" berken en wilgen verwijderd. Een uitdagende operatie op een zwevende bodem met daaronder 40 cm. water.

We assisteerden tijdens de *Nationale Boomfeestdag* de leerlingen van groep 8 van de basisscholen bij het planten van o.a. beuk, spaanse aak, vlier, lijsterbes aan de *Meeris*, ook bekend als het Gat van Waalre. Hier is een fraaie wandelpad aangelegd en de schooljeugd verfraaide het pad met de aanplant.

Het seizoen werd afgesloten met een bezoek aan De Plateaux waar Michel Hendriks ons een mooie, interessante rondleiding gaf. Ook werd een bezoek gebracht aan het Glasmuseum in Lommel, wat voor velen een leuke verrassing was.

Na de droge, warme zomer werd in september de draad weer opgepakt met een stevige onderhoudsbeurt bij het *Vliegenven*. Er werd veel opslag aan berken en vuilboom verwijderd aan de zuid/westzijde van het ven. Hier werd ook de *Natuurwerkdag* georganiseerd en we kregen die dag veel hulp van o.a. de Loopgroep Waalre en enthousiaste natuurliefhebbers met hun kinderen.

Enige nazorg hebben we gepleegd bij het veenmos project in het *Vlaesven*.

De laatste maanden van het jaar werden besteed aan het verwijderen van berken- en vuilboom-opslag aan het *Groot Vlasrootven* en vooral het *Klein Vlasrootven*.

Er zijn door onze mensen ruim 1900 uren gestopt in het onderhoud van de natuur. Een aanzienlijke inzet van de groep die inmiddels is uitgegroeid tot 30 mensen, waarvan er gemiddeld toch altijd omstreeks 20 elke werkdag aanwezig zijn. Zo verzetten we veel werk om onze heide en vennen in stand te houden. Onze stronkentrekker werd nog verder ontwikkeld om meer trekkracht te krijgen en is inmiddels CE gecertificeerd. Een mooie erkenning voor onze "technuten" die hier veel tijd in hebben geïnvesteerd. Er is brede belangstelling voor dit nuttige hulpgereedschap.

Wim van Stipdonk

Jaarverslag 2018 Vogelwerkgroep

Algemeen.

Het is een mooie traditie om een nieuw vogeljaar te openen met een gezamenlijke wandeling. En natuurlijk ook allerlei goede (vogel)voornemens uit te wisselen.

De leden van de Vogelwerkgroep vergaderen iedere 1^e dinsdag van de maand.

Iedere 3^e zondag van de maand is er een vogelwandeling.

De vier *publiekswandelingen* hebben ook weer een flink aantal deelnemers getrokken.

Er zijn in 2018 diverse tellingen verricht, waarbij werd geïnventariseerd op verzoek van Sovon Vogelonderzoek Nederland, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Vogelbescherming. Ook hebben we dit jaar een nestkastenproject uitgevoerd in Dommelen-Zuid.

In het voorjaar van 2018 is een vogelcur-sus gegeven met 24 cursisten.

Het ledenaantal is in 2018 met 3 leden toegenomen tot 15 leden.

Activiteiten.

Telling kolonievogels voor Sovon.

Een kolonie kan worden omschreven als een groep nesten van één vogelsoort bij elkaar.

Er wordt door de Vogelwerkgroep ieder voorjaar een kolonie van blauwe reigers geteld bij de Eindhovense Golf.

Dit jaar zijn voor het eerst gedurende deze telling geen nesten meer waargenomen.

Broedvogelkartering voor Sovon, Staatsbosbeheer en Natuurmonu-menten.

Hiertoe worden al vele jaren alle vogelsoorten geteld in de Horsten en de Putten aan de Peedijk in Borkel en Schaft, de voormalige viskwekerij, een deel van het Leenderbos, de Breedvennen in Leende en de Keersopperbeemden in Westerhoven. Verder worden op de Malpie enkele, meestal zeldzame broedvogels, geïnventariseerd. De getelde soorten worden aan de genoemde instanties doorgegeven. Deze activiteiten worden met veel plezier uitgevoerd door de leden!

MUS voor Sovon.

MUS staat voor Meetnet Urbane Soorten. Het doel van deze activiteit is het tellen van broedvogels in bebouwd gebied in steden en dorpen. Telpunten worden door Sovon per postcodegebied vastgesteld. Er worden 12 punten geselecteerd, waarvan er minimaal 8 drie keer per broedseizoen moeten worden bezocht.

Voor dit meetnet is de telling twee keer in **de ochtend en een keer s'avonds** uitgevoerd in postcodegebied 5595 (Leende).

PTT voor Sovon.

PTT staat voor Punt Transect Telling. Deze tellingen worden ieder jaar tussen 15 december en 1 januari uitgevoerd, met als doel het volgen van aantallen en verspreiding van Nederlandse wintervogels. Er liggen 20 vaste punten op elke PTT ronde, waar exact 5 minuten moet worden geteld. Wij tellen met onze groep op vier verschillende plaatsen.

EuroBirdwatch voor Vogelbescherming.

Op zaterdag 6 oktober hebben wij meegedaan aan een internationale vogeltrek-

telling. Van 's morgens 07.00 uur tot 's middags 14.00 uur hebben wij vanaf de Putberg in Soerendonk alle voorbij trekkende vogels geteld. Totaal zijn die dag door ons 34 trekvogelsoorten met in totaal 2414 vogels geteld.

Valkenswaard, februari 2019.
Vogelwerkgroep
IVN Valkenswaard/Waalre.

Jaarverslag 2018 Uitleen projecten

Dit jaar was het een goed jaar voor "Zaden op Reis", misschien lag het wel aan het mooie weer afgelopen jaar. De zaden hebben zich goed weten te verspreiden. Na de vakantie is dit project gehaald door IVN Zeewolde. Voor zover niet bekend..... Zeewolde ligt in de Flevopolder nabij Dronten. Het was voor hen het eerste project dat ze van ons leenden. Ze waren lovend. Nu maar hopen op een vervolg.

In het voorjaar was "ZADEN" al uitgeleend geweest aan IVN Oirschot en IVN Son en Breugel. In december is het vervolgens weer gehaald door Werkgroep ISIS in Peer, waar het momenteel nog staat. De eerste helft van 2018 had ISIS "Wat Schimmelt daar?" geleend.

"Sta eens stil bij de Beek", "Vogels in Vogelvlucht", "Het Rijk van koning Eik" en "Kleur om te overleven" stonden respectievelijk in Mierlo, Cuijk, Asten/Someren en St. Michielsgestel.

Alle projecten staan op de website van het IVN uitgebreid beschreven. Desondanks hebben onze dames nog voorlichting gegeven in Oirschot, Son en Breugel en Asten. Uitleg van het opgestelde project ter plaatse spreekt kennelijk toch nog steeds aan. Dat vindt ook de Natuurgroep uit St. Michielsgestel. Deze groep enthousiaste mensen komt elk jaar in november in Valkenswaard om voorlichting te krijgen over het project dat op dat moment opgesteld staat. Deze keer was dat "Zoogdieren hoező.....?" Nu kunnen we in ons gebouw weer genieten van het nieuwe project "Kom kijken op de Hei".

Wil Koopman

Jaarverslag 2018 Bomenwerkgroep

De bomenwerkgroep heeft het afgelopen jaar een onrustige tijd gehad, helaas. Janka heeft op de achtergrond haar beperkte bijdrage geleverd.

Martijn Aarts was de duidelijke rustige actievoering en voortrekker.

Hij gaf samen met de cursuswerkgroep van het IVN de bomencursus. Een cursus aan beginners om bomen te leren herkennen en de basis te laten zien van hoe bomen in elkaar zitten.

Voor komend jaar zijn we bezig met de voorbereiding van weer een nieuwe cursus. Ditmaal met betrekking tot het verzorgende aspect: wat kunnen we aan bomen zien, ervaren en doen of beter niet doen?

Verder hebben we de periodieke controle van de monumentale en waardevolle bomenlijst van en voor de Gemeente Valkenswaard bijna helemaal up-to-date. Een kopie van het formulier van de door ons geïnventariseerde bomen gaat naar de gemeente, naar de betrokken afdeling zodat ons eigen bomenarchief en dat van de gemeente identiek zijn. Om dat nog praktischer te maken nemen wij het indi-

viduele "etiket"nr. voor iedere boom, wat de gemeente nog niet zo lang geleden invoerde ook over in ons archief.

Ons doel is om dit in 2019 af te ronden, en natuurlijk verder op zoek te gaan naar nieuwe bijzondere bomen die de lijst kunnen aanvullen.

Tot onze grote vreugde meldden zich recent 2 personen die graag wat meer over de activiteiten van deze Bomenwerkgroep willen weten. We hopen dat ze enthousiast zullen zijn.

Onze contactpersoon bij de gemeente was Marjolein van Peer. Zij heeft echter een nieuwe functie op dit gebied, in een andere gemeente gevonden. We wensen haar alle goeds natuurlijk, en kijken uit naar wie haar zal opvolgen..

Janka Kessener- Kochen

De verwondering is groot bij de kinderen als ze in de stereokijker de vleugels van een bij vergroot waarnemen.

Jaarverslag 2018 Scholenwerkgroep Aalst

Wandelingen onderbouw

De groepen 3 en 4 van alle basisscholen gingen in de *lente* enthousiast op zoek naar allerlei beestjes en ontdekten wat bij **de lente hoort**. De 'beestjeswandeling' is in trek geraakt; alle basisscholen hebben dit schooljaar voor groep 5 de 'beestjeswandeling' gekozen; water blijft daarbij een leuk onderdeel.

Tijdens de *herfstwandeling* gingen groep 3 en 4 op zoek naar typische herfst verschijnselen. Paddenstoelen, spinnen en allerlei soorten zaden werden onderzocht. Driftig werd er gezocht naar allerlei sporen.

Projecten bovenbouw

In het *voorjaar* deden groepen 6 van Christoffelschool, de Drijfveer, de Meent en OBS Ekenrooij mee met het project Willibrorduskerkje en Loon. De groep van de Drijfveer was zo klein dat groep 5 meekwam. De leerlingen zijn wel erg jong voor dit project. Het bezoek aan de boerderij met (melk)koeien en kalfjes blijft voor de kinderen een hoogtepunt van de ochtend! De verwondering is groot bij de kinderen als ze in de stereokijker de vleugels van een bij vergroot waarnemen.

De Meeuwven wandeling in de *herfst* voor groep 6 werd gedaan door alle scholen in Aalst.

De Meent komt dan met groep 7 omdat zij die groepen ook wat willen aanbieden. Er waren dit jaar helaas erg weinig paddenstoelen maar wel de nodige galen te vinden.

De zoekkaarten worden enthousiast gebruikt om uit te zoeken welke boom daar staat. En het proefje over water doorlaatbaarheid blijft leuk.

Lees verder >>

De Meent heeft helaas voor 1 ochtend afgebeld omdat het ze niet lukte genoeg begeleidende ouders te vinden.

Een probleem dat zich steeds meer voordoet op de maandagen en donderdagen.

Ondersteuning

Schoolgidsen en de Houtwallengroep verlenen elk jaar ondersteuning bij de gemeente Waalre als zij de *Boomfeestdag* organiseren. In 2018 was dat op 14 maart en het thema was: 'Operatie Boomfeestdag: maak 't buiten beter'. Ruim 187 kinderen uit groep 8 namen deel aan deze ochtend. De groepen 8 van alle basisscholen hebben bomen geplant in de buurt van het Gat van Waalre. Het is een gebied dat opnieuw beplant wordt ter vervanging van de bomen die moesten wijken voor de verbreding van de A2.

Alle scholen ontvingen als aandenken een mezenkast.

Schoolgidsen

In 2018 hebben Lobke Hessels en Paula Grandia zich teruggetrokken.

*Namens de Scholenwerkgroep Aalst,
Chantal van der Strigt*

Jaarverslag 2018 Wandelingen Wolders Ven

Ook in 2018 zijn een aantal mensen van het IVN Valkenswaard-Waalre actief geweest rondom het Wolders Ven. De start van de wandelingen kende jammer genoeg enkele problemen doordat het schema, gestuurd door het bestuur van het Wolders Ven, in de prullenmand belandde. Verder moest Paulien als coördinator stoppen wegens huiselijke omstandigheden. Vandaar dat ik het coördinatorschap heb overgenomen.

De wandelingen kenden dit jaar ook een andere omgeving. Tweemaal kozen de bezoekers voor een wandeling op Loon. Wel was de voorwaarde hiervoor dat zij voor eigen vervoer zorgden. De middag op Loon bleek een groot succes te zijn.

Verder zijn de mensen van de wandelgroep op 9 november 2018 bijeen geweest. Het was een zinvolle ochtend waaruit een aantal ideeën en opmerkingen zijn voortgekomen.

Dankzij de geweldige inzet van Bernard, Wim, Bep, Fanny, Zwop, Jose, Jelka, Bernard en ondertekende zijn we er toch in geslaagd om 19 keer met de bezoekers van het Wolders Ven te gaan wandelen. Chapeau!!!

Annelies Wagter

Afgelopen jaar heeft onze werkgroep een verlies te verwerken gekregen, Harrie van den Broek, mede-oprichter en kartrekker van de Valkenswaardse 'Houtwallengroep' is na een slopende ziekte overleden. Hij is begraven op natuurbegraafplaats het Schoorsveld in Heeze. Om hem te herdenken hebben we als groep besloten jaarlijks gehoor te geven aan de oproep om bij het Schoorsveld mee te doen aan de vrijwilligersdag. Zoals Harrie gezegd zou hebben: 'ze zijn bij mijn voeten komen schoffelen!' Tijdens zijn ziekte heeft Harrie de touwtjes van 'zijn' werkgroep uit handen gegeven zodat de groep met zijn enthousiaste medewerk(st)ers op volle toeren is blijven draaien.

We hebben dit jaar dan ook weer keihard gewerkt. Voor Brabants Landschap hebben we nabij de oude kweekvijvers 2 langs elkaar gelegen gebieden geschoond. Het ene gebied ontdaan van de nodige struiken, om ruimte te geven aan de tussenliggende bomen en in het andere gebied bomen gerooid om juist struiken meer ruimte te geven.

9 Februari jl. hebben we een stuk bos van 2 ha aangeplant voor Brabants Landschap. Op deze plek stonden veel dennenbomen, waarin de letterzetter (kever) het bos zodanig had aangetast, dat het opnieuw ingeplant moest worden. Met de samenwerking van de 'Malpieschoners' hebben we zo'n 5000 jonge boompjes geplant.

Met Ward Walraven, nieuwe boswachter van Natuurmonumenten, zijn we op pad geweest in het Dommeldal, ten zuiden van Borkel en Schaft. Hier ligt (te)veel werk wat nog dient te gebeuren. Afsproken is

dat we ons voorlopig beperken om te werken vanaf de Peedijk richting België. Hier staan onze jaarlijks te knotten wilgen, die we om en om zullen gaan knotten om zo broedplekken voor vogels ed. te beschermen. Ook liggen in dit gebied diverse houtsingels die hoognodig gesnoeid en uitgedund dienen te worden, momenteel zijn we hier nog volop mee bezig.

Waar we ook volop mee bezig zijn geweest is het realiseren van een ARBO-plan.

Veiligheid staat immers voorop! Inmiddels hebben 2 mensen de cursus Hulp Geisoleerde arbeid (EHBO in het veld) afgerond en hebben inmiddels 3 mensen een certificaat gehaald om veilig met een kettingzaag te kunnen werken.

Kortom, onze club natuurwerkers is hard aan de slag om het in het Valkenswaardse buitengebied mooi te houden!

Wim van Amelsvoort

Jaarverslag 2018 Werkgroep wandelroutes

De routinematige werkzaamheden, zoals het controleren van de routes en het onderhoud en vernieuwen van de routepaaltjes zijn weer uitgevoerd (met dank weer aan onze controleurs!).

In het voorjaar hebben we de drie wandelroutes aan de gemeenschap willen presenteren. Met medewerking van de horeca bij de startpunten, hadden we een aardig programma in elkaar gezet. Zo was er voor iedereen een consumptie aan het eind en voor de kinderen een speurtocht. Ook wilden we de app presenteren. Deze activiteit was echter geen succes. Een minimaal aantal deelnemers meldde zich bij het startpunt. Bij twee wandelingen was er zelfs niemand. Deze formule heeft dus jammer genoeg niet gewerkt. Een leermoment voor ons.

De *blauwe* Gemeentehuiswandeling en de *witte route* door het burgemeester Ossepark zijn inmiddels aangepast na de opening van het nieuwe gemeentehuis ("Huis van Waalre"). Beide folders zijn ook geactualiseerd en

als u dit leest zullen de routepalen met witte koppen in het Burgemeester. Ossepark een onderhoudsbeurt gehad hebben.

Gezien we regelmatig de folders in de bakjes moeten aanvullen, vallen de wandelingen bij het publiek goed in de smaak. En dit al meer dan 15 jaar!

Voor dit jaar bestaat het plan een wandeling uit te zetten rondom het Kleine en Grote Meer in Valkenswaard. Kent u onze wandelroutes en vindt u het leuk om aan de nieuwe wandelroute mee te werken, neem dan contact op met ondergetekende (cfjdejong@versatel.nl).

*Cor de Jong
(coördinator wandelroutes)*

Jaarverslag 2018 Redactie

Al twee jaar lang is de buitenkant van ons blad, zowel de voor- als de achterzijde, uitgevoerd in kleur. In deze vorm, mogen we wel zeggen, is het een volwassen blad geworden. Het ziet er aantrekkelijk uit, een plezier om in te lezen.

Afgelopen jaar heeft het een nieuwe titel gekregen: "D'n Nieuwe Hof". Dit in overeenstemming met onze gezamenlijke kennismakingsfolder, gemaakt in samenwerking met Aalst-Waalre vlak nadat we samen zijn gegaan. Een mooie promotiefolder waarin ook "D'n Nieuwe Hof" centraal staat. Zowel op de folder als op ons blad komt ons verenigingsgebouw nu heel mooi in beeld, bij het laatste nummer zelfs inclusief de nieuwe zonnepanelen en het uithangbord op een prominente plek. Een mooi geheel, om samen trots op te zijn!

De voorpagina staat steeds in het teken van het seizoen. Op de achterpagina mag telkens één van onze werkgroepen zich profileren. De Projectgroep, Vlindertuin Waalre, onze eigen Tuingroep en Natuurgroep De Malpie zijn tot nu toe met mooie kleurenfoto's in beeld gebracht. De bedoeling is dat elke werkgroep aan de beurt komt. Dus mensen, meld je bij de redactie! De eerstkomende nummers zijn al besproken, maar daarna is er nog volop ruimte. Het is niet veel werk: enkele mooie foto's en eventueel een paar

tekstregels. De rest wordt door het technisch team van de redactie verzorgd. Het is een leuke manier om je werkgroep onder de aandacht te brengen. En wie weet, worden er hierdoor misschien wat jongere, enthousiaste mensen gestimuleerd om erbij te komen. Want daar hebben veel van onze werkgroepen heel duidelijk behoefte aan.

Kopij blijft uiteraard van harte welkom. Het mailadres is ongewijzigd gebleven en heeft een vaste plek op de laatste pagina. Hier is ook altijd de inleverdatum voor het volgende nummer te vinden.

Dus: heb je iets leuks of interessants te melden, mooie foto's van je tuin, of een onderwerp waar je wat meer over wilt vertellen, graag!

Wij hopen jullie ook het komende jaar weer te verrassen met leuke artikelen, mooie foto's en heel veel nieuws uit "D'n Nieuwe Hof".

*Namens de redactie,
Nelly van der Burgt.*

Jaarverslag 2018 Scholenproject

Zoogdieren ... Hoezo?

Op 7 februari 2018 hebben we ons project 'Zoogdieren ... Hoezo?' geopend. Wethouders Hetty Tindemans (Valkenswaard) en Alexander van Holstein (Waalre) hebben in de opening bij de leukste-zoogdierenverkiezing gestemd voor de bever en het dier daarna voorzien van zijn eigen staart.

Daarna volgde een gezellige ochtend met Powerpoint, koffie en koek, en de mogelijkheid om alle vernieuwde posten rustig te bekijken.

'Zoogdieren ... Hoezo?' heeft de rest van het kalenderjaar in D'n Nieuwe Hof gestaan en is door ca. 100 schoolklassen bezocht. De basisschool uit Achel moest een jaar verzuimen maar is in 2019 waarschijnlijk weer van de partij.

Kom kijken op de hei

Na een paar maanden rust hebben we 'Kom kijken op de hei' van de plank gehaald.

Terwijl de hei in natuurgebieden een moeizaam jaar had vanwege droogte en hitte, konden we het in de projectgroep ook maar nét redden. Gelukkig hebben we een nieuw lid: Marjon van der Kooi, die samen met Ineke haar schouders onder een post gaat zetten. Welkom! Meer nieuwe aanwas mag zich trouwens ook nog steeds aanmelden.

In het najaar kwamen we er eindelijk toe om officieel afscheid te nemen van Petry en Bets. Met een etentje hebben we ze uitge-wuifd. In de collage een klein deel van wat ze in de loop der jaren bedacht en

geknutseld hebben voor het project. Iets om trots op te zijn!

Als dit jaarverslag verschijnt, is de opening (13 februari 2019) van het heideproject alweer achter de rug. Wethouders Mieke Theus (Valkenswaard) en Alexander van Holstein (Waalre) hebben geprobeerd om de heidespin tevoorschijn te lokken. Hoe? Door een bij in het web terecht te laten komen, iets wat bij de vierde poging lukte.

Bij de opening moesten Hanneke en Marjon door omstandigheden verzuimen. Wat jammer, want ook hen (en trouwens al onze helpers van buiten de projectgroep!) komt de lof toe die we van veel aanwezigen voor 'de hei' hebben gekregen.

De eerste klassen zijn al op bezoek geweest. We verwachten dat kinderen, leerkrachten en begeleiders veel plezier aan 'de hei' zullen gaan beleven.

De projectgroep scholenwerk:

*Marie-Louise den Boef, Lies van Gompel,
Marjon van der Kooi, Ineke Roothans,
Hanneke Wijman en Fanny van Zon.*

E-mail fanny.vanzon@vanzon.nu

Jaarverslag 2018

Jeugd-IVN Valkenswaard-Waalre

Zoals ieder jaar heeft het Jeugd IVN van Valkenswaard-Waalre weer een leuke en leerzame tijd achter de rug.

Na een eerste activiteit in januari is het altijd tijd voor de gezamenlijke binnendag. Vanwege het koude weer komen alle groepen samen in D'n Nieuwe Hof waar allerlei activiteiten rond een bepaald thema georganiseerd worden. Dit jaar was het thema Dood, iets dat erg belangrijk is in de natuur. Zo waren er activiteiten die gingen over hoe de een zijn dood, de ander zijn brood is en werden er maatschappelijke gebeurtenissen van de recente tijd bekeken.

Het kamp stond dit jaar in het teken van biotopen, waarvoor we afreisden naar Rotem in België. Hier hebben we vele verschillende soorten activiteiten gehad. Van een prachtige wandeling tot een speurtocht en van onderzoeken tot zelf katapulten maken. Het heerlijke weer hielp ook fantastisch mee en aan het einde van het kamp kon iedereen beamen dat het zeer geslaagd was.

Dan zijn de zonnige tijden van het jaar alweer voorbij en beginnen de blaadjes te vallen. Voor het Jeugd IVN betekent dit ieder jaar dat de Natuurwerkdag er weer bijna is.

Op 3 november was het zover en deze keer was het heideschonen niet op De

Malpie, maar bij het Brugven. Hier hebben we met kinderen, ouders en kennissen weer een stuk natuur geschoond, waardoor de natuur weer de ruimte heeft te groeien.

Dan is er nog een gezamenlijke activiteit over in 2018: de kerstviering. Hier wordt een activiteit gecombineerd met een afsluitend kampvuur. De activiteit bestond dit jaar uit leuke kersthangers maken op een stukje hout en een presentatie over sterren en planeten van Emile.

En zo kwam 2018 alweer tot een einde voor het Jeugd IVN. Gelukkig werden de plannen al gemaakt om van het volgend jaar een nog leuker en leerzamer jaar te maken.

Patrick van Meijl

Contactgegevens IVN-werkgroepen Valkenswaard

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Bomenwerkgroep	Janka Kessener-Kochen	2075280	jankakessenerkochen@gmail.com
Cursuswerkgroep	Anneke Droog	2014727	w.droog@online.nl
Documentatiecentrum	Ria Rutten	2015723	h.rutten21@chello.nl
Natuurwerkgroep Valkenswaard	Hanita en Wim van Amelsvoort	2042979	amelsvoort36@gmail.com
Natuurwerkgroep Malpie	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Jeugd-IVN	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Leskisten	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Publiciteit	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com
Redactiewerkgroep	Mieke van Baalen	2217748	miekevanbaalen@gmail.com
Schoolgidsengroep V'waard	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Schoolproject	Fanny van Zon	2212983	fanny@vanzon.nu
Schoolproject uitleen	Wil Koopman	2017955	wilkoopman@onsmail.nl
Tuinwerkgroep	Irene Martens	2018712	ireen@onsmail.nl
Vogelwerkgroep	Gerrit Klitsie	2046951	gklitsie1947@kpnmail.nl
Wandelingen (incl. Waalre)	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com

Contactgegevens IVN-werkgroepen Waalre

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Scholenwerk Aalst	Chantal v. d. Strigt	2217250	oudenstrigt@hetnet.nl
Natuurwerkgroep Waalre	Wim van Stipdonk	2216573	stipd017@planet.nl
Milieuwerkgroep Waalre	Ton Remmen	2218080	ton.remmen@planet.nl
Vlindertuin Waalre	Bernard Fransen	2216011	fransenb@xs4all.nl
Wandelingen Wolders Ven	Annelies Wagter	2216700	awpwagter@gmail.com
Opleidingencontact Waalre	Bep van Stipdonk	2216573	stipd017@planet.nl
Wandelroutes	Cor de Jong	2115479	cfjdejong@versatel.nl

Contactgegevens IVN-werkgroepen Riethoven

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Scholenwerkgroep	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
Scholen wandelingen	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
IVN-wandelpaden	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com
Vlindertuin Riethoven	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com

Redactieleden Valkenswaard - Aalst/Waalre

Mieke van Baalen
Nelly van der Burgt
Arthur Jeurissen
Wouter Kiela
Irene Martens
Annelies Theeuwes
Frans Vierstraete

LET OP

Tekst digitaal aanleveren als *los bestand* op ons mailadres:
natuurwijzer@gmail.com

Wilt U de illustraties als een *los bestand* aanleveren,
dit is belangrijk om een goede kwaliteit afdruk te krijgen

De inleverdatum voor het *zomernummer* is

Vrijdag, 7 juni 2019

Natuurwerkgroep
Valkenswaard

